

B.A. – Ist Year

SEM – I & II

Previous Year

Question Papers

Academic Year

(2023-24)

B.A. – Ist Year

SEM – I

Previous Year

Question Papers

Academic Year

(2023-24)

Q2) A) Answer any three of the following questions in 3 to 4 sentences each. [6]

- i) What are the advantages of using ' please' and ' thank you' according to the writer Gardiner?
- ii) How did Pushpa clean her bucket?
- iii) What kind of song was the girl singing?
- iv) What is Tagore's view regarding the working of the subconscious mind in the children?
- v) What does the poet compare the secret in his mind with?

b) Write the short notes on any two of the following in which 7 to 8 sentences each. [6]

- i) Pushpa's father
- ii) The things in nature described in the poem 'The Secret'
- iii) The bus conductor

Q3) Do as directed.

a) Form a new word by using prefix

- i) happy   ii) friendly

b) Put the words in the brackets in the appropriate form using Suffixes

- i. He was acting in a very.....(child)
- ii. He wants to be an....., when he grows up.(act)

c) Write synonym of

- i. liberty   ii. pleasure

d) Choose the appropriate word from the pair and fill up the blanks in the sentences.

- i) He is the man of .....character(lose/loose)
- ii) The world requires.....(peace/ piece)

Q4) a) Narrate your experience of the first day in the college. [6]

b) Imagine that you are in the fruits-market to buy some fruits. Write a short piece of formal conversation with the sales person [7]

[8]

Q2) A) Answer any three of the following questions in 3 to 4 sentences each.

[6]

- i) How was the first meeting of the narrator and Pushpa?
- ii) What is the writer's advice to the lift-man?
- iii) Why could not the poet understand the theme of the reaper girl's song?
- iv) Describe the tradition of the forest colonies of great teachers.
- v) What is the theme of the poem *The Secret*?

b) Write the short notes on any two of the following in which 7 to 8 sentences each.

[6]

- i) The lift-man
- ii) Seven ages of Man's Life.
- iii) Tagore's family background

Q3) Do as directed.

[8]

a) Form a new word by using **suffix**

- i) care
- ii) truth

b) Put the phrasal verbs given in the bracket in its correct place in the following sentences

(go through, carry on)

- i. Though he is tired, he wants to .....his study.
- ii. Before the examination, students..... the notes.

c) Write **antonym** of

- i. narrow
- ii. rough

d) Choose the appropriate word from the pair and fill up the blanks in the sentences.

- i) The .....is pleasant. (whether/ weather)
- ii) Do not .....your time and energy in useless things. (waste/ waist)

Q4) a) Narrate the most memorable incident in your life

[6]

b) Imagine that you are at Mahabaleshwar and meet a foreigner. Write a piece of

[7]

conversation with him introducing you and asking him about his likes/dislikes etc.
(Imagine necessary details)

Seat No.	
-------------	--

**B. A. Part I, Semester- I (NEP) Examination, March-April 2024
English (Optional)DSC-A3**

Modern Indian Writing in Translation Paper-I

Subject Code: 75220

Day and Date: Tuesday, 02/04/2024

Total Marks: 40

Time: 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions: 1) All questions are compulsory

2) Figures to the right indicates full marks

Q1. (A) Complete the following sentences by choosing the correct alternatives

[8]

i) Ghisu was peeling .....

- a) onion   b) potato
c) orange   d) mangoes

ii) Madho was Ghisu's .....

- a) father   b) son
c) nephew   d) grandpa

iii) Shyambandhu's daughter was.....

- a) Rebati   b) Budhia
c) Pranali   d) Renuka

iv) It was a spring day of .....when the village was suddenly struck by a cholera epidemic.

- a) *Phalgun*   b) *Chaitra*
c) *Vaishakha*   d) *Kartik*

v) Name of Gyana's son was.....

- a) Raju   b) Melu
c) Sonu   d) Pillu

vi) At every .....o'clock, the daughter-in-law gives tea to Kauri.

- a) four   b) five
c) six   d) seven

vii) The story *Laloo* is written by .....

- a) Premchand   b) Sarat Chandra Chatterji
c) Gurdial Singh   d) Ismat Chughtai

viii) The setting of the story *Laloo* is a small town in .....

- a) West Bengal   b) Punjab
c) Maharashtra   d) Karnataka

Q2) Answer the following questions in about 250-300 words. [8]

a) Write a detailed note on the characteristics of short story

Or

b) What are the types of short story?

Q3) Answer the following questions in about 250-300 words. [8]

a) Write a critical note on the character Rebati

or

b) Write a detailed note on the theme of the story *The Shroud*

Q4) Write Short Notes in about 100-150 words each (Any 4) [16]

- a) Parents-children relationship in the story *A Season of No Return*
b) The plot of the story *Laloo*
c) The character of Madho
d) Plot of the short story
e) Point of view
f) Setting

Seat No.

Total No. of Pages : 2

Oct. Examination, 2023 NEP Pattern Course Code- 3140/CBCS Course Code-3129)

B.A (Part -I) (Semester- I)

मराठी- आवश्यक अनुषंगिक निवड (शब्दसंहिता CGE-1)

शब्दसंहिता

Subject Code- 75208 / 71208

Day and Date : Thursday, 02/11/2023

Total Mark : 40

Time : 2.30 pm to 4.30 pm

सूचना :- १. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न १ ला योग्य पर्याय निवडा.

(८ गुण)

१. यशवंतराव चव्हाण यांचा जन्म कोणत्या गावी झाला?

अ) सांगली   ब) कराड   क) विटा   ड) देवराष्ट्रे

२. बालचंद गांधी हे कोणत्या पक्षाचे कार्यकर्ते होते?

अ) मार्क्सवादी   ब) काँग्रेस   क) भाजपा   ड) शेकाप

३. कुसुमाग्रजांना शालेय जीवनात कोणत्या खेळाची आवड होती?

अ) कुस्ती   ब) क्रिकेट   क) खो-खो   ड) कबड्डी

४. शांता शेळके कोणत्या विषयात नापास झाल्या?

अ) विज्ञान   ब) इंग्रजी   क) गणित   ड) मराठी

५. अहिंसेचा संबंध कशाशी आहे?

अ) भेकडपणाशी   ब) गरिबीशी   क) वीर वृत्तीशी   ड) श्रीमंतीशी

६. 'संगमनेरचे दिवस' हा पाठ दया पवार यांच्या कोणत्या पुस्तकातून घेतला आहे?

अ) कोंडवाडा   ब) बलुतं   क) कोंडी   ड) चावडी

७. दया पवार होणाऱ्या बायकोचे नाव मनोमन काय ठेवतात?

अ) जाई   ब) सई   क) जुई   ड) पारू

८. डॉ. बापुजी साळुंखे यांना डी.लिट पदवी कोणत्या विद्यापीठाने दिली?

अ) पुणे विद्यापीठ   ब) शिवाजी विद्यापीठ   क) मुंबई विद्यापीठ   ड) गोवा विद्यापीठ

प्रश्न २ रा दीर्घांतरी प्रश्न (दोन पैकी एक)

(८ गुण)

यशवंतराव चव्हाण यांचा शैक्षणिक आणि राजकीय प्रवास 'निवड' या लेखातून कशारीतीने आला आहे, ते लिहा?

किंवा

'पन्नासपैकी शून्य मार्क' या लेखातून कोणता मूल्यसंस्कार वाचकांवर होतो, याचा परामर्श घ्या?

प्रश्न ३ रा दीर्घांतरी प्रश्न (दोन पैकी एक)

(८ गुण)

'संगमनेरचे दिवस' या लेखाच्या आधारे दया पवार यांचे शैक्षणिक आणि कौटुंबिक अनुभव तुमच्या शब्दात लिहा?

किंवा

'स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था' उभारणीतील डॉ. बापूजी साळुंखें यांचे योगदान स्पष्ट करा?

प्रश्न ४ था. लघुतरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)

(८ गुण)

- १) व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आवश्यक घटक स्पष्ट करा?
- २) व्यक्तिमत्त्व विकासातील भाषेचे महत्त्व विशद करा?
- ३) व्यक्तिमत्त्वाच्या व्याख्या सांगून स्वरूप स्पष्ट करा?

प्रश्न ५ वा. लघुतरी प्रश्न (चार पैकी दोन)

(८ गुण)

- १) लेखन कौशल्याचे महत्त्व स्पष्ट करा?
- २) कार्यक्रमाचे संयोजन करत असताना कोणकोणत्या गोष्टींची काळजी घ्यावी, ते स्पष्ट करा?
- ३) वाचन कौशल्याचे महत्त्व विशद करा?
- ४) श्रवण कौशल्याचे महत्त्व अधोरेखित करा?

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part -I) (Semester- I) NEP

Examination : March/April, 2024

मराठी- आवश्यक अनुषंगिक निवड (शब्दसंहिता CGE-1)

शब्दसंहिता

Subject Code- 75208 / 71208

Day and Date : Saturday, 30/03/2024
Time : 10.30 a.m. to 12.30.p.m

Total Mark : 40

सूचना :- १. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न १ ला योग्य पर्याय निवडा.

(८ गुण)

१. यशवंतराव चव्हाण यांनी कायद्याचे शिक्षण कोठे घेण्याचे ठरवले?

अ) मुंबई   ब) कराड   क) पुणे   ड) कोल्हापूर

२. यशवंतराव चव्हाण यांच्या आत्मचरित्राचे नाव काय?

अ) भूमिका   ब) सहयाद्रीचे वारे   क) कृष्णाकाठ   ड) सागरकाठ

३. पर्वणीच्या निमित्ताने कोणते शहर कुसुमाग्रजांनी प्रथम पाहिले?

अ) मुंबई   ब) नाशिक   क) पुणे   ड) कोल्हापूर

४. शांता शेळके कोणत्या विषयात नापास झाल्या?

अ) विज्ञान   ब) इंग्रजी   क) गणित   ड) मराठी

५. पुरोहित सरांनी भा. रा. तांबे यांची कोणती कविता शिकविली?

अ) गारा   ब) वारा   क) पाणी   ड) अग्नी

६. चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांना काय गोळा करण्याचा छंद होता?

अ) पैसे   ब) दुर्मिळ नाणी   क) निसर्गचित्रे   ड) पोस्टाची तिकेते

७. दया पवार त्यांच्या होणाऱ्या बायकोचे नाव मनोमन काय ठेवतात?

अ) जाई   ब) सई   क) जुई   ड) पारू

८. महाराष्ट्र शासनाने डॉ. बापुजी साळुंखे यांना कोणता पुरस्कार देऊन गौरव केला?

अ) महाराष्ट्र भूषण   ब) शिक्षणमहर्षी   क) शिक्षणतपस्वी   ड) दलित मित्र

प्रश्न २ रा दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)

(८ गुण)

यशवंतराव चव्हाण यांचा शैक्षणिक आणि राजकीय प्रवास 'निवड' या लेखातून कशारीतीने अभिव्यक्त झाला आहे, ते लिहा.

किंवा

'वाटेवरच्या सावल्या' या लेखातून कुसुमाग्रजांचा शैक्षणिक व साहित्यिक प्रवास कशा रीतीने आविष्कृत झाला आहे, ते लिहा.

प्रश्न ३ रा दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)

(८ गुण)

'संगमनेरचे दिवस' या लेखाच्या आधारे दया पवार यांचे शैक्षणिक आणि कौटुंबिक अनुभव तुमच्या शब्दात लिहा.

किंवा

'शब्दांचे मोल' या लेखात वक्तृत्व कलेविषयी चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांनी मांडलेले विचार थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्रश्न ४ था. लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)

(८ गुण)

- १) व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आवश्यक घटक स्पष्ट करा.
- २) व्यक्तिमत्त्व विकासातील भाषेचे महत्त्व विशद करा.
- ३) व्यक्तिमत्त्वाच्या व्याख्या सांगून स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न ५ वा. लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)

(८ गुण)

- १) लेखन कौशल्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- २) कार्यक्रमाचे संयोजन करत असताना कोणकोणत्या गोष्टींची काळजी घ्यावी लागते?
- ३) सूत्रसंचालन कसे करावे, ते थोडक्यात लिहा.
- ४) श्रवण कौशल्याचे महत्त्व अधोरेखित करा.

Seat No. _____

B.A. Part -I Semester - I Examination Oct. - 2023

NEP/C.B.C.S. – course code – 3140/3129

Marathi (Optional) (Paper- I)

अक्षरबंध विद्याशाखीय विशेष गाभा (A - 1)

Sub.code – 71216/75216

Day and Date : Monday 30/10/2023

Time:- 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

सूचना – १) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक

२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात

Total Marks: 40

प्रश्न १) योग्य पर्याय निवडा.

८ गुण

१) भास्कर चंदनशिव यांचा जन्म कोणत्या साली झाला?

अ) १९४०   ब) १९५०

क) १९५०   ड) १९५५

२) भास्कर चंदनशिव यांची तडा ही कथा कोणत्या कथासंग्रहातील आहे?

अ) बिरडं   ब) नवी वारूळं

क) मरणकळा   ड) यापैकी नाही

३) 'उमाळ' कथेतील माय कोणत्या देवाला नवस बोलते?

अ) खंडोबा   ब) म्हसोबा

क) इटूबा   ड) यापैकी नाही

४) 'जांभळढव्ह' कथेची नायिका कोण आहे?

अ) पबी   ब) पुतळी

क) शेवंता   ड) यापैकी नाही

५) 'तडा' कथेतील सुधाकर कोणत्या शहरात नोकरीस होता?

अ) बीड   ब) औरंगाबाद

क) सोलापूर   ड) बारशी

६) 'वासना' कथेतील आबा देसायला किती खंड्या ज्वारी झाली होती?

- अ) दोन   ब) तीन
क) चार   ड) पाच

७) 'लाल चिखल' कथेतील बाजार कोणत्या वारी भरतो?

- अ) सोमवार   ब) बुधवार
क) शुक्रवार   ड) रविवार

८) 'पाणी' कथेत कोणला संघर्ष चित्रित झाला आहे?

- अ) राजकीय   ब) सामाजिक
क) सांस्कृतिक   ड) यापैकी नाही

प्रश्न २) दीर्घांतरी प्रश्न

८ गुण

'उमाळ' कथेतील बापूचे व्यक्तिचित्र लिहा.

किंवा

'तडा' कथेचा आशय तुमच्या शब्दात लिहा.

प्रश्न. ३) दीर्घांतरी प्रश्न.

८ गुण

'वासना' कथेतील पुतळीची व्यक्तिरेखा लिहा.

किंवा

'पाणी' कथेतील संघर्षाचे चित्रण करा.

प्रश्न. ४) लघुत्तरी प्रश्न. (तीन पैकी दोन).

८ गुण

१) चित्रपट म्हणजे काय ते लिहा.

२) प्रसारमाध्यमं कोणती आहे ते लिहा.

३) दृश्याचे प्रकार किती व कोणते ते लिहा.

प्रश्न. ५) टीपा लिहा. (चार पैकी दोन).

८ गुण

अ) चित्रपटाची पटकथा

ब) चित्रपटाचे गीत

क) चित्रपटाचे संगीत

ड) अभिनयाचे प्रकार लिहा.

Seat No.	

**B.A. Part -I (Semester - I) NEP
Examination March/April 2024
Marathi (Optional)
NEP**

अक्षरबंध

**विद्याशाखीय विशेष गाभा (DSC-A-1) (Paper- I)
Sub. Code- 75216/71216**

Day and Date : Tuesday 26/03/2024 Marks 40

Time : 10.30 am to 12.30 pm

**सूचना - १) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक
२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात**

प्रश्न १) योग्य पर्याय निवडा

८ गुण

१) भास्कर चंदनशिव यांचे कोणते कथासंग्रह आहेत?

अ) जांभळढव्ह ब) मरणकळा
क) लालचिखल ड) सर्व

२) 'उमाळं' कथेचा नायक कोण आहे?

अ) बापू ब) तात्या
क) सुधाकर ड) यापैकी नाही

३) सुधाकर कोणत्या शहरात नोकरीला होता?

अ) बीड ब) सोलापूर
क) कोल्हापूर ड) औरंगाबाद

४) भागा म्हातारीला कशाची वाचना झाली होती?

अ) अंडी खाण्याची ब) सागुती खाण्याची
क) मासे खाण्याची ड) यापैकी नाही

५) 'पाणी' कथेतील महाराष्ट्रातील इतर कुठे काढला?

अ) नदीत ब) विहिरीत
क) तलावात ड) यापैकी नाही

- ६) आबा देसायाने कोणत्या देवाला नवस बोलला होता?
 अ) खंडोबा   ब) म्हसोबा
 क) बिरोबा   ड) यापैकी नाही
- ७) 'लाल चिखल' कथेतील बापू काय विकत बसला होता?
 अ) गवार   ब) भेंडी
 क) टोमॅटो   ड) यापैकी नाही
- ८) भास्कर चंदनशिव यांचा 'जांभळढव्ह' कथासंग्रह कोणत्या साली प्रसिद्ध झाला?
 अ) १९७०   ब) १९८०
 क) १९९०   ड) २०००

प्रश्न २) दीर्घोत्तरी प्रश्न लिहा ८ गुण

' उमाळं' कथेचा आशय लिहा.

किंवा

' जांभळढव्ह' कथेतील पबीच्या उध्वस्त जीवनाचे चित्रण लिहा.

प्रश्न ३) दीर्घोत्तरी प्रश्न लिहा ८ गुण

'लाल चिखल' कथेतील शेतकऱ्याच्या शोषणाचे चित्रण लिहा.

किंवा

' पाणी' कथेतील संघर्ष तुमच्या शब्दात लिहा.

प्रश्न ४) थोडक्यात उत्तरे लिहा (तीन पैकी दोन) ८ गुण

१) फिल्म, मोशन मूव्ही, सिनेमा, चित्रपट या संकल्पना लिहा.

२) मध्यम अंतर म्हणजे काय ते लिहा.

३) दृश्याचे प्रकार किती व कोणते ते लिहा

प्रश्न ५) टिपा लिहा (चार पैकी दोन) ८ गुण

१) चित्रपटाची कथा

२) चित्रपटातील वेशभूषा

३) चित्रपटातील संवाद

४) अभिनयाचे प्रकार लिहा.

Seat No	
---------	--

BA Part I (Semester I) NEP(Winter) Examination October 2023

Hindi (Optional) (Paper I)

(DSC –A2) Sub Code – 75219

हिंदी कविता

Day & Date - Tuesday 31/10/23

Total Marks : 40

Time 2:30pm to 4:30pm

सूचनाएँ – 1 सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

2 दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं।

प्रश्न 1 निम्नलिखित के कोष्ठक में दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए।

8

- 1) रास्ते पर पड़ी जूठी पत्तलों को भिखारियों से हासिल करने के लिए ----- अडे हुए हैं।
अ बंदर   ब लोग   क कुत्ते   ड सूअर
- 2) कलीमुद्दीन ने अपना नाम बदलकर ----- रख लिया।
अ चंद्रप्रकाश   ब उदयप्रकाश   क प्रेमप्रकाश   ड सुप्रकाश
- 3) कवि कुंवरनारायण मुसलमानों से नफरत करना चाहते हैं तो ----- आँखों के सामने आ जाते हैं।
अ गालिब   ब गुरूनानक   क कंबन   ड शेक्सपीयर
- 4) 'पैदल आदमी' कविता -----पर लिखी है।
अ मजदूर   ब डॉक्टर   क सैनिक   ड शिक्षक
- 5) प्रेमप्रकाश ने गले में -----की माला पहनी हुई है।
अ मोतियों   ब रूद्राक्ष   क हिरो   ड फूलों
- 6) 'घर की याद' कविता में -----की व्यथा वर्णित है।
अ वकील   ब डॉक्टर   क शिक्षक   ड क्लर्क

7) 'एक अजीब सी मुश्किल' कविता आपसी ----- का संदेश देती है।

अ अनबन   ब क्रोध   क समन्वय   ड दुश्मनी

8) आज यह दीवार ----- की तरह हिलने लगी है।

अ पतंग   ब परदों   क झूमर   ड झूले

प्रश्न 2 निम्नलिखित में से किन्हीं दो अवतरणों का ससंदर्भ स्पष्टीकरण कीजिए।

8

1 बीते हुए बालपन की यह

क्रीडापूर्ण वाटिका है।

वही मचलना, वही किलकना

हँसती हुई नाटिका है।

2 हर सडक पर, हर गली में, हर नगर, हर गाँव में

हाथ लहराते हुए हर लाश चलनी चाहिए।

3 आह! वापस लौटकर

छूटे हुए जूतों में पैर डालने का वक्त यह नहीं है।

प्रश्न 3 निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के संक्षिप्त उत्तर लिखिए।

8

1 कलीमुद्दीन का चरित्र चित्रण कीजिए।

2 माँ के खाना परोसने की यादें लिखिए।

3 'एकलव्य' कविता का उद्देश्य लिखिए।

प्रश्न 4 अ) भिक्षुक का चरित्र चित्रण कीजिए।

8

अथवा

'घर की याद' कविता का संदेश लिखिए।

ब) 'बेजगह' कविता में लडका लडकी के भेद को अभिव्यक्त किया है। 'स्पष्ट' कीजिए।

8

अथवा

नये बैंक की विशेषताएँ लिखिए।

Seat No.	
----------	--

B.A Part-I (Semester-I) (NEP)
Examination March/April, 2024

HINDI (Optional)

DSC-A2: हिंदी कविता (Paper-I)

Subject Code: 75219

Day and Date: Wednesday, 27/03/2024

Marks: 40

Time: 10.30 am to 12.30 pm

सूचनाएँ : 1. सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।

2. दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं ।

प्र.1. कोष्ठक में दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए । (8)

1. 'भिक्षुक' कविता के कवि .....जी है।
(अज्ञेय / कुँवर नारायण / निराला / नागार्जुन)
2. 'तेरी खोपड़ी के अंदर' कविता के कलीमुद्दीन ने अपना नाम बदलकर..... रख लिया है।
(प्रेम सागर / प्रेम प्रकाश / जीवन प्रकाश / सूर्य प्रकाश)
3. 'पैदल आदमी' कविता के केंद्र में देश का ..... है।
(शिक्षक / डॉक्टर / इंजिनियर/ सैनिक)
4. "क्या आजादी सिर्फ .....थके हुए रंगों का नाम है।"
(तीन / चार / पाँच / एक)
5. 'माँ जब खाना परोसती थी' कविता ..... ने लिखी है।
(सुभद्राकुमारी चौहान/ निराला/ धूमिल/ चंद्रकांत देवताले)

6. 'एकलव्य' कविता में गुरु द्रोणाचार्य ने एकलव्य से गुरुदक्षिणा के रूप में .....मांगा था।

(जमीन / सोना / अंगूठा / सर)

7. 'स्त्री मुक्ति की मशाल' .....को कहा गया है।

(इंद्रा गांधी / सावित्रीबाई फुले / झांसी की रानी/ मीराबाई)

8. 'नया बैंक' कविता में नए बैंक की तुलना .....बैंक से की गई है।

(अपना / आम/ पुराने / स्टेट)

प्र 2. निम्नलिखित में किन्हीं दो अवतरणों की ससंदर्भ व्याख्या किजिए।

(8)

1. "मेरा मंदिर, मेरी मस्जिद

काबा-कशी यह मेरी।

पूजा-पाठ, ध्यान-जप-तप है

घट-घट वासी यह मेरी ॥"

2. "राम, पाठशाला जा !

राधा, खाना पका !

राम, आ बताशा खा !

राधा झाड़ू लगा !

भैया, अब सोएगा

जाकर बिस्तर बिछा !

अहा, नया घर है !

राम, देख यह तेरा कमरा है!

'और मेरा ?'

'ओ पगली',

लड़कियाँ हवा, धूप, मिट्टी होती हैं

उनका कोई घर नहीं होता।"

3. "उछाली तुम पर कीचड़
शिक्षा छिनी, भोग्या समझा
बिछाए राहों में लाक्षनों के काँटे,
तुम डरो नहीं, बढ़ती रहो आगे
तुम्हारे व्यक्तित्व के सामने
हुए वे सब बौने।"

प्र3. निम्नलिखित में से किन्हीं दो लघुत्तरी प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

(8)

1. 'तेरी खोपड़ी के अंदर' कविता के कलीमुद्दीन का चरित्र-चित्रण कीजिए।
2. 'घर की याद' कविता के मास्टर की समस्या को अपने शब्दों में विशद कीजिए।
3. 'बेजगह' कविता समाज को क्या संदेश देती है ?

प्र.4. निम्नलिखित दीर्घोत्तरी प्रश्नों में से 'अ' में से एक और 'ब' में से एक प्रश्न का उत्तर लिखिए।

अ. 'भिक्षुक' कविता का भावार्थ लिखिए।

(8)

अथवा

'एक अजीब सी मुश्किल' कविता का उद्देश्य लिखिए।

ब. 'एकलव्य' कविता गुरु भक्ति का सर्वोच्च उदाहरण है, स्पष्ट कीजिए।

(8)

अथवा

'स्त्री मुक्ति की मशाल हो' कविता का भावार्थ लिखिए।

*****

Seat No.

B.A. Part -I Semester-I Winter Examination October/ November 2023

ECONOMICS NEP/C. B. C. S.

Indian Economy (Paper No. I) DSC-B3

Course Code: 3140

Sub. Code- 75230

Day and Date: Tuesday, 7/11/2023

Total Marks :40

Time: - 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

सूचना: 1. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न क्र.1 खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

5

1) धवलक्रांती ..... शी संबंधित आहे.

अ)मांस ब) दूध क)मत्स्य ड) सोयाबीन

2)..... हा सर्वसमावेशक विकासाचा निकष आहे.

अ)लोकसंख्या नियंत्रण ब) दारिद्र्य निर्मूलन क) शेती विकास ड) औद्योगिक विकास

3) शेती क्षेत्रात ..... प्रकारची बेकारी आढळते.

अ) चक्रीय ब) सुप्त क) घर्षणात्मक ड) यापैकी नाही

4)भारतीय अर्थव्यवस्था..... प्रकारची आहे.

अ) विकसनशील ब)विकसित क)अविकसित ड) यापैकी नाही

5) उत्पन्न व संपत्तीचे असमान होणारे वितरण म्हणजे ..... विषमता होय.

अ) सामाजिक ब) आर्थिक क) प्रादेशिक ड) यापैकी नाही

प्रश्न २ टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन).

15

अ) शाश्वत विकासाची उद्दिष्टे

आ) बेरोजगारीची कारणे

इ) भारतातील आर्थिक विषमता

ई) भारतातील लोकसंख्येची घनता

उ) भारतातील प्रादेशिक असमतोलाची समस्या

प्रश्न 3 खालीलपैकी दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

20

अ) 'सर्वसमावेशक विकास' म्हणजे काय? तिचे विकासातील महत्त्व स्पष्ट करा.

आ) भारतातील लोकसंख्या वाढीची कारणे सविस्तर लिहा.

इ) भारतीय अर्थव्यवस्थेची स्वातंत्र्यप्राप्तीच्या वेळेची प्रमुख वैशिष्ट्ये सविस्तर लिहा.

Seat No.

B.A. Part -I Semester-I Examination March - April 2024

ECONOMICS - NEP

Indian Economy (Paper No. I) DSC-B3

Course Code: 3140

Sub. Code- 75230

Day and Date: Thursday, 04/04/2024

Total Marks :40

Time: - 10.30.a.m. to 12.30. p.m.

सूचना:- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न क्र. 1. खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा. 5

1. स्वातंत्र्यप्राप्तीनंतर देशाने ---- प्रकारच्या अर्थव्यवस्थेचा अंगीकार केला.

अ) भांडवली   ब) समाजवादी   क) मिश्र   ड) हुकूमशाही

2. सर्व समावेशक विकास हे प्रमुख उद्दिष्ट भारताने कोणत्या पंचवार्षिक योजनेत स्वीकारले?

अ) पहिल्या   ब) आठव्या   क) दहाव्या   ड) अकराव्या

3. --- यांनी मानवी विकास निर्देशांक ही संकल्पना सर्वप्रथम मांडली.

अ) अमर्त्य सेन   ब) मेहबून- उल- हक   क) बराक ओबामा   ड) लॉर्ड केन्स

4. भारताने नवीन आर्थिक धोरणाचा स्वीकार ---- मध्ये केला.

अ) 1951   ब) 2001   क) 1991   ड) 2011

5. राज्यातील लोकसंख्येच्या आधारे भारतातील सर्वात गरीब ----- राज्य आहे.

अ) महाराष्ट्र   ब) पंजाब   क) बिहार   ड) ओरिसा

प्रश्न क्र. 2 टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

15

अ) शाश्वत विकास

आ) भारतातील दारिद्र्याची कारणे

इ) भारतातील राष्ट्रीय दरडोई उत्पन्न अल्प असण्याची कारणे

ई) भारताचे सन 2000 मधील नवीन राष्ट्रीय लोकसंख्या धोरणाची वैशिष्ट्ये

उ) भारतातील सामाजिक विषमता कमी करण्यासाठी भारत सरकारने केलेल्या

उपाययोजना

प्रश्न क्र. 3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. 20

1) स्वातंत्र्यप्राप्तीच्या वेळी भारतीय अर्थव्यवस्थेची प्रमुख वैशिष्ट्ये कोणती होती?

2) भारतातील बेकारी वाढण्याची कारणे सांगून ती कमी करण्यासाठी केलेल्या

उपाययोजना सविस्तर लिहा.

3) भारतातील वेगाने वाढणा-या लोकसंख्येची कारणे सविस्तर लिहा.

Seat No.

Total No.of Pages : 02

B.A. (Part I) (Semester I) (NEP) Examination October - 2023

Physical Geography (Paper - I) (DSC-B-10)

Subject Code:75240

Day and Date : Friday, 03-11- 2023

Time : 2.30 pm to 4.30 pm

Total Marks : 40

सूचना : 1.सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2.उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3.आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.

4.नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्रश्न 1. खालील प्रश्नासाठी दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा

05

1.खालीलपैकी कोणती प्राकृतिक भूगोलाची शाखा आहे ?

अ)लोकसंख्या भूगोल   ब)हवामानशास्त्र   क)आर्थिक भूगोल   ड)वसाहत भूगोल

2.पृथ्वीचे संरक्षण कवच कोणत्या वायूच्या थरास म्हणतात ?

अ)नायट्रोजन   ब)ऑक्सिजन   क)ओझोन   ड)यापैकी नाही.

3. भौगोलिक क्षरण चक्र ही संकल्पना ----- या अभ्यासकाने मांडली.

अ)डेव्हीस   ब)स्वेस   क)हटन   ड)हम्बोल्ट

4.नदीच्या खनन कार्यातून ..... हे भूरूप निर्माण होते.

अ)पूरतट   ब)त्रिभुज प्रदेश   क) V आकाराची दरी   ड)पूरमैदान

5.नकाशा कोणत्या प्रदेशाचा आहे हे ..... यावरून समजते.

अ)शीर्षक   ब)नकाशाप्रमाण   क)नकाशाची दिशा   ड)यापैकी नाही.

प्रश्न 2. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन)

15

1. प्राकृतिक भूगोलाची व्याप्ती
2. तपांबर
3. भूकंपाचे परिणाम
4. यांत्रिक विदारण
5. नकाशा आणि पृथ्वीगोल यातील फरक

प्रश्न 3. खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणत्याही दोन)

20

1. प्राकृतिक भूगोलाच्या व्याख्या देऊन प्राकृतिक भूगोलाचे महत्व विषद करा.
2. अल्फ्रेड वेगनर यांचा भूखंडवहन सिद्धांत स्पष्ट करा.
3. नदीच्या संचयन कार्यातून निर्माण होणाऱ्या भूरूपांची माहिती लिहा .

Seat No.

Total No. of Pages : 02

B.A. (Part I) (Semester I) (NEP) Examination March /April- 2024

GEOGRAPHY

DSC-B-10:Physical Geography (Paper - I)

Subject Code:75240

Day and Date : Monday, 01-04-2024

Time : 10.30 am to 12.30 pm

Total Marks : 40

- सूचना :** 1. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
4. नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्रश्न 1. खालील प्रश्नासाठी दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा

05

1. प्राकृतिक भूविज्ञानाची ..... ही शाखा ग्रहांशी संबंधित आहे.
अ) सागरशास्त्र   ब) मृदाशास्त्र   क) भूरूपशास्त्र   ड) खगोलशास्त्र
2. पृथ्वीचे संरक्षक कवच ..... वायूच्या थरास म्हणतात.
अ) नायट्रोजन   ब) ओझोन   क) ऑक्सिजन   ड) यापैकी नाही.
3. त्सुनामी हा ..... चा एक परिणाम आहे .
अ) भूस्खलन   ब) भूमिपात   क) भूकंप   ड) महापूर
4. नदीच्या संचयन कार्यातून ..... हे भूरूप निर्माण होते.
अ) पूरमैदान   ब) धबधबा   क) घळई   ड) धावत्या
5. नैसर्गिक घटकाचे वितरण ..... प्रकारच्या नकाशाद्वारे समजते.
अ) प्राकृतिक नकाशा   ब) राजकीय नकाशा   क) सांस्कृतिक नकाशा   ड) यापैकी नाही.

प्रश्न 2. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन)

15

1. प्राकृतिक भूगोलाच्या शाखा
2. स्थितांबर
3. ज्वालामुखीचे परिणाम
4. नदीच्या खनन कार्यातून निर्माण होणारी भूरूपे
5. नकाशाचे महत्व

प्रश्न 3. खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणत्याही दोन)

20

1. प्राकृतिक भूगोलाच्या व्याख्या देऊन प्राकृतिक भूगोलाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
2. विदारण म्हणजे काय सांगून विदारणांचे प्रकार स्पष्ट करा.
3. डेव्हीस यांचे क्षरण चक्र संकल्पना स्पष्ट करा .

Seat No.	
----------	--

Oct Examination - 2023

B.A. Part I / Sem I

Subject Name: Rise of Maratha Power (1600-1707) (NEP 1)

SUB CODE – 75228/71228 (DSC B1)

Day and Date: Wednesday; 08-11-2023

Time: 02:30 a.m. to 04:30 p.m.

Total Marks: 40

Instructions: 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

प्रश्न 1 खालील दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (5)

1) छत्रपती शिवाजी महाराज आणि अफजल खान यांच्या भेटीवेळी _____ हे अफजलखानाचे वकील होते.

अ) वल्लभ पंत   ब) त्रिंबक भास्कर   क) कृष्णाजी भास्कर   ड) गोपीनाथ पंत

2) मिर्झा राजा जयसिंग यांच्या मोहिमेवेळी _____ हे पुरंदर किल्ल्याचे किल्लेदार होते.

अ) बाजीप्रभू देशपांडे   ब) झुल्फिकारखान   क) मुरारबाजी देशपांडे   ड) दिलेरखान

3) _____ या ठिकाणी मुघलांनी छत्रपती संभाजी महाराजांना कैद केले.

अ) संगमेश्वर   ब) वडुज   क) रायगड   ड) सातार

4) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या राज्याभिषेकावेळी _____ हे पेशवा होते.

अ) मोरोपंत पिंगळे   ब) आण्णाजी दत्तो   क) हंबीरराव मोहिते   ड) रघुनाथ पंडीत

5) _____ हे आज्ञापत्र या ग्रंथाचे लेखक आहेत.

अ) कृष्णाजी अनंत सभासद   ब) परमानंद   क) रामचंद्रपंत अमात्य   ड) कवि कलश

प्रश्न 2 टिपा लिहा (पाच पैकी कोणत्याही तीन) (15)

अ) शाहिस्तेखान

ब) पावनखिंड युद्ध

क) छ. शिवाजी महाराजांची कर्नाटक मोहीम

ड) राजाराम महाराज

इ) मराठ्यांच्या इतिहासाची पोर्तुगीज साधने

प्रश्न 3 दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही दोन) (20)

अ) मराठी सत्तेच्या उदयाची कारणे सांगा.

ब) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या पहिल्या राज्याभिषेकाची माहिती द्या.

क) महाराणी ताराबाईने मुघलांशी केलेल्या संघर्षाचे वर्णन करा.

Seat.No.

B.A.(Part- I) Semester- I (NEP)
Examination, March /April - 2024
HISTORY (Paper- I) (DSC - B1)
Rise of Maratha Power (1600-1707)
Sub. Code:- 75228

Day and Date:- Friday 05/4/2024
Time:- 10.30 to 12.30 PM

Total Marks: 40

सूचना : १. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न १. खालील दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (०५)

१ . छत्रपती शिवाजी महाराजांचा जन्म -----या कुळा मध्ये झाला.

अ. भोसले

ब.जाधव

क. मोरे

ड. मोहिते

२. छत्रपती शिवाजी महाराजांनी राजधानीसाठी----- ची निवड केली.

अ. सिंहगड

ब. रायगड

क. पुरंदर

ड. विशाळगड

३. वारकरी संप्रदायाचे ..... हे आराध्यदैवत आहे.

अ. जोतिबा

ब. खंडोबा

क. विठ्ठल

ड. साईबाबा

४. 'छत्रपती संभाजी महाराजांचा जन्म----- या किल्ल्यावर झाला.

अ. शिवनेरी

ब. राजगड

क. पुरंदर

ड. सिंहगड

५. शिवभारत ग्रंथाची रचना -----यांनी केली.

अ. कृष्णाजी सभासद

ब. जयराम पंडये

क. कवी परमानंद

ड. केशव पंडीत

प्रश्न २. टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)

(१५)

१. पन्हाळ्याचा वेढा
२. पुरंदरचा तह
३. धनाजी जाधव
४. जिंजीचा वेढा
५. आज्ञापत्र

प्रश्न ३.) सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(२०)

- अ) छत्रपती शिवाजी महाराज अफजल खान संघर्षाची माहिती लिहा.
- ब) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या राज्याभिषेक समारंभाची माहिती लिहा.
- क) छत्रपती संभाजी महाराजांच्या कार्याचे मूल्यमापन करून सविस्तर माहिती लिहा.

@@@

Seat
No.

Total No. of Pages : 02

B. A. (Part – I) (Semester – I) (NEP) Examination November, 2023

PSYCHOLOGY

Understanding Psychology (Paper – I) (DSC – B6)

Subject Code: 75236

Course Code: 3140

Day and Date: Monday, 06/11//2023

Total Marks: 40

Time: 02.30 pm to 04.30 pm

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.) 1 योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्ये पूर्ण करा.

[05]

१. वुंट आणि इतर रचनावाद्यांनी ..... ही प्रक्रिया वापरली.
अ) आंतरनिरीक्षण   ब) आत्मनिरीक्षण
क) निरीक्षण   ड) नैसर्गिक निरीक्षण
२. मज्जापेशी ही ..... मज्जापेशीद्वारे संरक्षित केल्या जातात.
अ) कारक   ब) ग्राहक
क) सहयोजी   ड) ग्लिया
३. .... ही भावना त्रैहणात्मक भावना म्हणून ओळखली जाते.
अ) आनंद   ब) भिती
क) आश्चर्य   ड) प्रेम
४. .... हे वर्तनवादी मानसशास्त्रज्ञ आहेत.
अ) सिग्मंड फ्रॉईड   ब) विल्हेम वुंट
क) जॉन बी. वॅटसन   ड) गार्डन ऑलपोर्ट
५. विल्यम मॅकडुगल यांच्यामते ..... सहजप्रवृत्ती आहेत.
अ) १८   ब) १९
क) १७   ड) २०

प्र.) 2 टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) चेतापारेषक
- ब) सर्वेक्षण संशोधन
- क) शॅक्टर-सिंगर यांचा सिध्दांत
- ड) मॅस्लो यांची गरजांची अधिश्रेणी
- इ) अंतःस्त्रावी ग्रंथी

प्र.) 3 अ) मानसशास्त्राची व्याख्या सांगून मानसशास्त्रातील आजचे दृष्टीकोन स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) मज्जापेशीची संरचना आकृतीसह स्पष्ट करा. [10]

प्र.) 4 अ) प्रेरणेची व्याख्या सांगून प्रेरणेचे विविध दृष्टीकोन स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) भावना म्हणजे काय ? भावनांचे कार्य व कक्षा याविषयी सविस्तर चर्चा करा. [10]

-----XXX-----

Seat
No.

Total No. of Pages : 02

B. A. (Part – I) (Semester – I) (CBCS) Examination November, 2023

PSYCHOLOGY

Introduction to Psychology (Paper – I) (DSC – B6)

Subject Code: 71236

Course Code: 3129

Day and Date: Monday, 06/11//2023

Total Marks: 50

Time: 02.30 pm to 04.30 pm

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.) 1 योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्ये पूर्ण करा.

[10]

१. अल्पकालीन स्मृतीमध्ये ..... सेकंदासाठी माहितीची साठवण होवू शकते.
अ) १५ ते २० ब) १० ते १५
क) २० ते २५ ड) ५ ते १०
२. आपल्या दृष्टीपटलावर ज्या प्रतिमा उमटतात त्या सपाट आणि ..... युक्त असतात.
अ) एकमितीय ब) त्रिमितीय
क) द्विमितीय ड) यापैकी नाही
३. उद्दिपकास अनुसरून सजीवाने दिलेली प्रतिक्रिया म्हणजे ..... होय.
अ) अध्ययन ब) वर्तन
क) संवेदन ड) वेदन
४. झोपेचे नियंत्रण ..... ग्रंथीद्वारे केले जाते.
अ) पिनियल ब) कंठस्थ
क) वृक्स्थ ड) अधिवृक्व
५. एका परिवर्त्याच्या मूल्यामध्ये वाढ झाल्यास दुसऱ्या परिवर्त्याच्या मूल्यात घट झाली तर त्यास ..... सहसंबंध म्हणतात.
अ) शून्य ब) ऋण
क) धन ड) यापैकी नाही.
६. स्मरणामध्ये माहिती नोंदविण्याची प्राथमिक प्रक्रिया म्हणजे ..... होय.
अ) साठवण ब) प्रत्यावहन
क) प्रत्यानयन ड) संकेतन

Seat
No.

Total No. of Pages : 02

B. A. (Part – I) (Semester – I) (CBCS/NEP)
Examination March/April, 2024
PSYCHOLOGY
Understanding Psychology (Paper – I) (DSC – B6)
Subject Code: 71236/75236
Course Code: 3129/3140

Day and Date: Wednesday, 03-04-2024

Total Marks: 40

Time: 10.30 am to 12.30 pm

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.) 1 योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्ये पूर्ण करा. [05]

१. .... म्हणजे उद्विपकास अनुसरून सजीवाने दिलेली प्रतिक्रिया होय.
अ) संवेदन ब) वर्तन
क) अवधान ड) स्मरण
२. .... यांचा भावनेचा सिध्दांत हा बोधनिक अनुभवांच्या भूमिकेवर अधिक लक्ष केंद्रित करतो.
अ) शॅक्टर-सिंगर ब) लाझारस
क) कॅनन-बार्ड ड) जेम्स-लॅंग
३. जॉन बी. वॅटसन या मानसशास्त्रज्ञाने ..... हा दृष्टीकोन मांडला.
अ) मनोगतिकी ब) बोधनिक
क) वार्तनिक ड) मानवतावादी
४. प्राथमिक प्रचोदनेच्या अनुषंगाने आंतरिक अवस्था स्थिर ठेवण्याच्या शरीराच्या प्रवृत्तीस ..... असे म्हणतात.
अ) सहजप्रवृत्ती ब) प्रोत्साहन
क) प्रचोदना ड) समस्थिती
५. आपल्या भोवताली असणाऱ्या मायलीनच्या आवरणामुळे ..... हे सर्वाधिक महत्वाचे आणि अधिक जलद गतीने संदेशाचे वहन करणारे असतात.
अ) शिखातंतू ब) सीमापुच्छ
क) मुख्यतंतू ड) पेशी केंद्र

प्र.) 2 टीपा लिहा. (कोणतेही तीन) [15]

- अ) प्रभुत्व प्रेरणा
- ब) मानवतावादी दृष्टीकोन
- क) भावनांची कार्ये
- ड) मेंदूचे कारक क्षेत्र
- इ) मज्जापेशीच्या वहनाची गती

प्र.) 3 अ) मानसशास्त्रीय संशोधनातील विविध पध्दती स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) विविध चेतापारेषकांबाबत सविस्तर लिहा. [10]

प्र.) 4 अ) मेंदूची गरजांची अधिश्रेणी स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) भावनांचे विविध सिध्दांत स्पष्ट करा. [10]

-----XXX-----

Seat No.

बी. ए. भाग १ - सत्र परीक्षा : १ नोव्हेंबर/डिसेंबर २०२३

विषय - वैज्ञानिक पद्धती (पेपर क्रमांक १)

पेपर कोड : ७५२०६

वार : गुरुवार,

दिनांक : ०२/११/२०२३

एकूण गुण : ४०

वेळ : ०२.३० ते ०४.३०

सूचना: १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न १:- योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

०५

१) ----- हे विज्ञानाचे एक वैशिष्ट्य नाही.

अ) व्यक्तिनिष्ठता   ब) वस्तुनिष्ठता   क) व्यवस्थीकरण   ड) पूर्वकथन

२) रसायनशास्त्र हे ----- प्रकारचे शास्त्र आहे.

अ) नैसर्गिक   ब) सामाजिक   क) आदर्शात्मक   ड) जैविक

३) शास्त्रीयदृष्ट्या ----- हे कारणाचे एक वैशिष्ट्य आहे.

अ) विचलता   ब) सोपाधिकता   क) समिपता   ड) विषमप्रमाणत

४) ---- ही वैज्ञानिक संशोधनाची अंतिम (शेवटची) अवस्था आहे.

अ) समस्या सूत्रण   ब) तथ्य संकलन   क) अभ्युपगम निर्मिती   ड) उपपादन (स्पष्टीकरण)

५) दर दहा वर्षांनी होणारी भारतातील जनगणना ही ----- चे उदाहरण आहे. .

अ) अनुसूची   ब) सर्वेक्षण   क) मुलाखत   ड) प्रश्नावली

प्रश्न २. कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा.

१५

अ) विज्ञानाची वैशिष्ट्ये

ब) तथ्यात्मक व आदर्शात्मक शास्त्रे

क) कारणाचा शास्त्रीय अर्थ किंवा व्याख्या

ड) प्रश्नावली

ई) निरीक्षणातील तर्कदोष किंवा प्रमाद

प्रश्न ३. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

२०

अ) नैसर्गिक शास्त्रे व सामाजिक शास्त्रे यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.

ब) निसर्गाच्या नियमबद्धतेचे तत्व स्पष्ट करा.

क) निरीक्षणाची व्याख्या देऊन त्याचे स्वरूप स्पष्ट करा

Seat
No.

Total No. of Pages : 02

B. A. (Part – I) (Semester – I) (CBCS/NEP)
Examination March/April, 2024
SCIENTIFIC METHOD (Compulsory - Paper - I) (CGE – 17)
Subject Code: 71206/75206
Course Code: 3129/3140

Day and Date: Saturday, 30-03-2024

Total Marks: 40

Time: 10.30 am to 12.30 pm

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.) 1 योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्ये पूर्ण करा.

[05]

१. .... हा विज्ञानाचा मूलभूत आधार होय.
अ) व्यक्तीनिष्ठता   ब) वस्तुनिष्ठता
क) सरलता   ड) अनुभव
२. .... या मुलाखतीला नियंत्रित किंवा नियोजित मुलाखत असेही म्हणतात.
अ) अप्रमाणित   ब) नैसर्गिक
क) प्रमाणित   ड) अनैसर्गिक
३. मानवी जीवन-समाज व सांस्कृतीच्या विविध अंगांचा अभ्यास करणाऱ्या शास्त्रांना ..... शास्त्रे म्हणतात.
अ) नैसर्गिक   ब) सामाजिक
क) भौतिक   ड) मानववंश
४. वैज्ञानिक संशोधनाच्या ..... इतक्या अवस्था आहेत.
अ) सहा   ब) पाच
क) सात   ड) नऊ
५. .... यांच्यामते प्रयोग आणि निरीक्षण यामुळे विकसित झालेल्या परस्पर संबंधित संकल्पनांची मालिका म्हणजे विज्ञान होय.
अ) कॉनन्ट   ब) डॅम्पिअर
क) बेकन   ड) थॉमस हक्सले

प्र.) 2 टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) वस्तुनिष्ठ आणि आदर्शवादी शास्त्रे
- ब) निसर्ग नियमबद्धतेचे तत्व
- क) प्रश्नावली
- ड) वस्तुनिष्ठतेचे तत्व
- इ) निरीक्षणाचे फायदे

प्र.) 3 सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- अ) कारण-कार्य संबंधाचे तत्व स्पष्ट करा.
- ब) वैज्ञानिक संशोधनाच्या विविध अवस्था स्पष्ट करा.
- क) सामाजिक संशोधनाचे तंत्र म्हणून मुलाखत पध्दती स्पष्ट करा.

-----XXX-----

Seat No .

B. A. (Part - I) (Semester I) Examination Oct - 2023
HOME SCIENCE Paper No. I
DSC-B11: Fundamentals of Nutrition and Food Science

Sub.Code : 75239

Day and Date : Friday, 03/11/2023
Time : 2.30pm to 4.30pm

Total Marks : 40

सूचना

- १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे
- २) उजवीकडील अंक संपूर्ण गुण दर्शवितात
- ३) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

प्र 1. योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

[05]

1) आहारातून मिळणारी विविध पोषक घटके त्यांची प्राप्ती स्थानी मानवी शरीराकडून त्यांचा होणारा परिणाम याबाबतचा अभ्यास करणाऱ्या शास्त्राला ..... म्हणतात.

अ) पोषणशास्त्र	ब) आहारशास्त्र
क) अन्नशास्त्र	ड) आहार नियमन शास्त्र

2) मुळा कांदा ..... आहेत.

अ) फळे	ब) कंदमुळे
क) फळभाज्या	ड) पालेभाज्या

3) वाफवणे या माध्यमाद्वारे ..... हा पदार्थ बनवला जातो.

अ) ढोकळा	ब) पराठा
क) खीर	ड) कस्टर्ड

4) ..... ही अन्न शिजवण्याकरिता खूप महाग पद्धत आहे

अ) उकळणे	ब) दाबाखाली वाफवणे
क) सूक्ष्मलहरी भट्टी	ड) तळणे

5) कडधान्यांना मोड आणून उपयोग केल्यास .....जीवनसत्व तयार होते

- अ) इ   ब) अ
क) ब   ड)क

प्र.2 खालील प्रश्न सोडवा. (कोणताही दोन).

[20]

- अ) अन्न शिजवण्याचे उद्देश सांगून मायक्रोवेव पद्धतीने अन्नपदार्थ शिजवणे यावर लिहा.
ब) अन्नाचे मूलभूत गट स्पष्ट करा.
क) अन्नाची कार्य सविस्तर लिहा.

प्र 3. टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) अन्न शिजवण्याचे उद्देश
ब) लोहाची कार्य
क) उकळणे पद्धतीचे फायदे व तोटे
ड) अन्नाचे महत्त्व
इ) समतोल आहाराची संकल्पना

*****

Seat No .

B A Part I(Semester I) N.E.P.
Examination March/ April. 2024
Home Science (optional)
(DSC-B11) Fundamentals of Nutrition and Food Science
(Paper I)
Sub. Code:-75239

Day and Date :- Monday 01/04/2024
Time:- 10.30 am to 12.30 pm

Total Marks:- 40

सूचना

- १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे
- २) उजवीकडील अंक संपूर्ण गुण दर्शवितात
- ३) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

प्र 1. योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

(5 marks)

- 1) जीवनसत्व अ कमतरतेमुळे..... हा रोग होतो
अ) फिनो डर्मा   ब) सुजवटी   क) रातांधळेपणा   ड) सुकटी
- 2) मुळा कांदा ---आहेत
अ) फळे   ब) कंदमुळे   क) फळभाज्या   ड) पालेभाज्या
- 3) वाफवणे या माध्यमाद्वारे .....हा पदार्थ बनवला जातो.
अ) ढोकळा   ब) पराठा   क) खीर   ड) कस्टर्ड
- 4) अण्णा तून मिळणाऱ्या पोषक घटकांचा ज्या शास्त्रात अभ्यास केला जातो त्यास _____ म्हणतात
अ) अन्नशास्त्र   ब) पोषणशास्त्र   क) आहारशास्त्र   ड) आरोग्यशास्त्र
- 5) कडधान्यांना मोड आणून उपयोग केल्यास -----जीवनसत्व तयार होते
अ) इ   ब) अ   क) ब   ड)क

प्र.2 खालील प्रश्न सोडवा. (कोणताही दोन).

(20marks)

- अ) प्रेशर कुकिंग पद्धतीचे फायदे व तोटे लिहा
- ब) फळे व भाज्यांची निवड व पोषणमूल्ये स्पष्ट करा.
- क) अन्नाची कार्ये सविस्तर लिहा

प्र 3. टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)

(15 Marks)

- अ) कॅल्शियमची कार्ये
- ब) भाज्या व फळांची निवड
- क) उकळणे पद्धतीचे फायदे व तोटे
- ड) अन्नाचे महत्त्व
- इ) बेकिंग पद्धती

विद्यार्थी संख्या

पुस्तक संख्या

बी. ए. भाग १ सत्र १ परीक्षा मार्च २०२४
विषय :- लोकशाही, निवडणुका व सुशासन
विषय कोड - ७५२४५

शनिवार, दि. ०६/०४/२०२४ गुण ५०
वेळ : सकाळी १०.३० ते १२.३०

बैठक क्रमांक अंकी
बैठक क्रमांक अक्षरी

सुचना :- १. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत. २. प्रश्नासमोरील चौकटीत उत्तराचा बरोबर पर्याय लिहा.

- परीक्षकाची सही प्राप्त गुण
- लोकांची समती आणि लोकांची टीका यातून चालणारी शासनप्रणाली म्हणजे .....होय.
अ) लोकशाही ब) हुकुमशाही क) समिश्र ड) नियंत्रित
  - भारतात ..... शासन पध्दती स्वीकारली आहे.
अ) अध्यक्षीय ब) संसदीय क) समिश्र ड) नियंत्रित
  - मानवी हक्कांच्या जागतिक जाहिरनाम्यात ..... कलमे आहेत.
अ) ३० ब) ४० क) ३२ ड) ३५
  - भारतात मानवी हक्क आयोगाचे प्रमुख कार्यालय ..... येथे आहे.
अ) मुंबई ब) दिल्ली क) मद्रास ड) बंगलोर
  - लोकशाहीतील अंतिम सार्वभौम सत्ता.....च्या
अ) लोकांच्या ब) शासन क) राष्ट्रपती ड) न्यायालय
  - भारतीय राज्यघटनेच्या ..... विभागात मूलभूत अधिकार देण्यात आले आहेत.
अ) तिस-या ब) पहिल्या क) सातव्या ड) दस-या
  - देशात सर्वात जास्त साक्षरतेचे प्रमाण .....राज्यात आहे.
अ) राजस्थान ब) गुजरात क) केरळ ड) दिल्ली
  - 'स्त्री पुरुष तुलना' हे पुस्तक ..... यांनी लिहिले.
अ) जालका शिंदे ब) वि. रा. शिंदे क) तारारबाई शिंदे ड) या पैकी नाही.
  - GST ची अंमलबजावणी .....रोजी सुरू झाली.
अ) १ जुलै २०१२ ब) १ जुलै २०१५ क) १ जुलै २०१७ ड) यापैकी नाही.
  - विज्ञान आणि तंत्रज्ञान यांच्या सहज्याने राज्यशासन चालविणे यास ..... म्हणतात.
अ) गुड गव्हर्नन्स ब) ई - गव्हर्नन्स क) वैज्ञानिक प्रशासन ड) यापैकी नाही.

- .....साली बालकांसाठी शिक्षणाची मोफत व सक्तीची तरतूद हा कायदा भारतीय संसदेने मंजूर केला.
अ) २००२ ब) २००५ क) २०१२ ड) २००९
- सुशासन या संकल्पनेचा उदय ..... साली झाला.
अ) १९९२ ब) १९९५ क) १९९० ड) २००२
- स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा पाया ..... यांनी घातला.
अ) डलहौसी ब) कर्झन क) रिपन ड) यापैकी नाही.
- निर्वाचन आयोगाच्या मुख्य आयुक्ताची नियुक्ती ..... करतात.
अ) पंतप्रधान ब) सरन्यायाधीश क) राष्ट्रपती ड) यापैकी नाही.
- भारतात सध्या ..... नगरपरिषदा आहेत.
अ) ७००० ब) २००० क) ५००० ड) १०००
- सरपंच पदासाठी ..... शैक्षणिक पात्रता ठरविण्यात आली आहे.
अ) पाचवी उत्तीर्ण ब) दहावी उत्तीर्ण क) सातवी उत्तीर्ण ड) यापैकी नाही.
- ..... रोजी महाराष्ट्रात पंचायत राज्याची स्थापना झाली.
अ) १ मे १९६२ ब) २ मे १९६३ क) १ मे १९६४ ड) यापैकी नाही.
- सध्या भारताचे राष्ट्रपती ..... आहेत.
अ) नरेंद्र मोदी ब) राजीव गांधी क) प्रतिभा पाटील ड) यापैकी नाही.
- भारतात ..... हे वर्ष महिला वर्ष म्हणून जाहिर केले .
अ) १९७९ ब) १९७५ क) १९८५ ड) यापैकी नाही.
- ..... साली भारतात भाषावर राज्यपुनर्रचना करण्यात आली.
अ) १९५६ ब) १९५७ क) १९५८ ड) १९५९
- घटनात्मक कार्यकारी प्रमुख ..... हे असतात.
अ) मंत्री ब) खासदार क) राष्ट्रपती ड) पंतप्रधान
- महाराष्ट्र विधान परिषदेची सदस्य संख्या ..... आहे.
अ) २८८ ब) ७८ क) २५० ड) ५५०
- सुशासनास ..... असे प्रशासन संबोधले जाते.
अ) Active ब) Simple क) Responsive ड) Smart
- सुशासनाच्या संकल्पनेस ..... हा घटक मध्यवर्ती असतो.
अ) संस्था ब) नागरीक क) राज्यकर्ते ड) यापैकी नाही.
- स्त्री शिक्षणाचे जनक ..... होय.
अ) म. फुले ब) डॉ. आंबेडकर क) म. गांधी ड) यापैकी नाही.

B.A. – Ist Year

SEM – II

Previous Year

Question Papers

Academic Year

(2023-24)

Seat No. _____

October/ November (Winter) Examination -2023

Bachelor of Arts Part I Sem -II (NEP)(CBCS)

English for Communication (Compulsory English) AECC2

Subject Code: 88357/71251/61220

Day and Date: Wednesday, 01/11/2023

Total Marks: 40

Time: 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions: 1) All questions are compulsory

2) Figures to the right indicates full marks

Q1. (A) Complete the following statements by choosing the best alternative from given them. [4]

i) The poem 'A Poet' is written by .....

a) Chandrakant Patil

b) Mohan Patil

c) William Blake

d) Munshi Premchand

ii) Tiger! Tiger! burning bright,

in the forests of the .....

a) morning

b) night

c) evening

d) dawn

iii) ..... of a village girl gleam like a prisoner's chain

a) The skirt

b) The green grass

c) A bundle of grass

d) The foot print

iv) Bangalore, Chennai, Mumbai, Delhi and Hyderabad are.....

a) hubs of business activity

b) most costly metro cities

c) educational hubs

d) religious places

B) Answer the following questions in one word/ phrase/ sentence each [3]

i) Who rescued the lost child?

ii) How, according to A.P.J.abdul Kalam, energy is created?

iii) What is on the head of a village girl?

Q2) A) Answer any three of the following questions in 3 to 4 sentences each. [6]

- i) Where did the child go with his parents? What did he want there?
- ii) How does a narrator describe a village girl?
- iii) The Elder brother's attitude towards younger brother.
- iv) Why did the poet describe that 'the words have destructive energy'?
- v) What are the expectations of A.P.J Abdul Kalam in the computer field?

b) Write the short notes on any two of the following in which 7 to 8 sentences each. [6]

- i) Relationship between Younger and Elder Brothers
- ii) The theme of the story 'The Lost Child'
- iii) Critical Appreciation of the poem 'The Tiger'.

Q3) A. Write a piece of enquiry and intimation to a Bank Manager that recently you have lost your ATM Debit card. Ask what procedure you have to follow. [6]

B. You have brought a new mobile handset which has suddenly stopped functioning. Write a telephonic conversation between you and the dealer who supplied the same to you. [5]

Q4) A. Describe a sports person [5]

B. Write a daily routine of your mother [5]

Seat No.

**B. A. Part I, Semester- II (NEP) Examination, March-April 2024
English for Communication (Compulsory English) AECC2**

Subject Code: 88357/71251/61220

Day and Date: Friday, 05/04/2024

Total Marks: 40

Time: 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions: 1) All questions are compulsory

2) Figures to the right indicates full marks

Q1. (A) Complete the following statements by choosing the correct alternative. [4]

i) Poets too are like words, who carrying.....in their hearts.

a) love

b) sympathy

c) energy

d) passion

ii) The poem *The Tiger* is written by.....

a) William Blake

b) Mohan Singh

c) Chandrakant Patil

d) Kusumagraj

iii) The elder brother is .....years older than the younger one.

a) two

b) three

c) four

d) five

iv) .....of a village girl gleam like a prison's chain

a) The skirt

b) The footprint

c) A bundle of grass

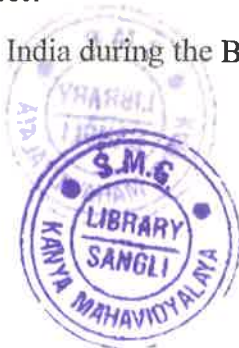
d) The green grass

B) Answer the following questions in one word/ phrase/ sentence each [3]

i) What did the words contain at their core?

ii) Which was the child's favourite sweet?

iii) Who brought the steel industries to India during the British Rule?

Q2) A) Answer any three of the following questions in 3 to 4 sentences each.

[6]

- i) According to Chandrakant Patil, why poets too are like words?
- ii) What are the things the child sees on his way to the fair?
- iii) Describe the dream of India seen by A. P. J. Abdul Kalam
- iv) Why did the narrator take his brother's words as law?
- v) How does the poet describe the beauty of the tiger?

b) Write the short notes on any two of the following in which 7 to 8 sentences each.

[6]

- i) The situation of India in I.T. sector
- ii) Central idea of the poem *A Village Girl*
- iii) Difference in nature of two brothers

Q3) A. Your younger brother is going to France for the first time as he is appointed a Software Engineer. Give him a set of suggestions regarding passport, visa, rules of foreign currency, physical fitness, necessary medicines, from which Airport to board (Mumbai or Pune), Cell No's of friends and relatives and so on.

[6]

B. Write a piece of conversation making enquiries with a manager about hotel booking at Mahabaleshwar. (Make the enquiry of type of suites available, AC/Non AC facility, type of food, such and other facilities)

[5]

Q4) A Describe a vegetable market visited by you.

[5]

B. Write a daily routine of a doctor

[5]

Seat No.

October/November (Winter) Examination 2023
Bachelor of Arts Part-I Sem II (NEP) (CBCS)
Modern Indian Writing in Translation Paper-II

Subject Code: 71266/88372

Day and Date: Saturday, 04-11-2023

Total Marks: 40

Time: 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions: 1) All questions are compulsory

2) Figures to the right indicates full marks

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternatives.

[8]

- i) The light the speaker seeks is the light of _____.
a) hope   b) lamp   c) God   d) the Sun
- ii) The poem *When My Play was with Thee* is written by _____.
a) G.M. Muktiboth   b) Amrita Pritam
c) Fakir Mohan Senapati   d) Rabindranath Tagore
- iii) Warish Shah immortalized the story of _____.
a) Heer-Ranjha   b) Shiri-Farhad
c) Sohani-Mahiwal   d) Romeo-Juliet
- iv) The poem *So Very Far Away* is addressed to _____ class.
a) lower   b) upper
c) aristocratic   d) middle
- v) Behind the void there is _____.
a) a pond of blood   b) a river of blood
c) a lake of blood   d) an ocean of blood
- vi) There are _____ acts in the play *The Dread Departure*.
a) four   b) one
c) two   d) three
- vii) Nana as a child demanded _____.
a) a date   b) an apricot
c) an apple   d) none of these

viii) Bhaurao lost a part of his _____.

- a) finger
b) nail
c) hair
d) teeth

Q2) Answer the following questions in about 250-300 words.

[8]

- a) Write critical appreciation of the poem *Light, oh, where is the Light?*

OR

- b) Write critical appreciation of the poem *So Very Far Away*.

Q3) Answer the following questions in about 250-300 words.

[8]

- a) Write in detail the character of Nana

OR

- b) Discuss *The Dread Departure* as a black comedy.

Q4) Write short notes in about 100-150 words each (Any 4)

[16]

- a) The metaphor in the poem *Light, oh, where is the Light?*
b) The story of Heer-Ranjha
c) The title of the poem *The Void*
d) Sketch the character Rama
e) Bhaurao's attraction for Bandu's mother
f) Bhaurao on the loft

Seat No.

Total No. of Pages : 2

Oct. Examination, 2023 NEP Pattern Course Code- 3140/ CBCS-3129)

B.A (Part -I) (Semester- II)

मराठी- आवश्यक अनुषंगिक निवड (शब्दसंहिता CGE-2)

शब्दसंहिता

Subject Code- 88360 / 71254

Day and Date : Thursday, 02/11/2023

Total Mark : 40

Time : 10.30 am to 12.30 pm

सूचना :- १. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न १ ला योग्य पर्याय निवडा.

(८ गुण)

१. संत नामदेवांनी पतित पावन कोणास उद्देशून म्हटले आहे?

अ) जोतिबा   ब) खंडोबा   क) विठ्ठल   ड) महादेव

२. 'जमाना आला उफराटा' हे कवन कोणी रचले आहे?

अ) राम जोशी   ब) होनाजी बाळा   क) अनंत फंदी   ड) प्रभाकर

३. महात्मा फुले यांनी कोणत्या समाजाची स्थापना केली?

अ) प्रार्थना   ब) आर्य   क) सत्यशोधक   ड) यापैकी सर्व

४. विंदा करंदीकरानी कोणास दगड बनण्यास सांगितले आहे?

अ) मनास   ब) समाजास   क) शत्रूला   ड) मित्राला

५. बालकवींचे मूळ नाव काय आहे?

अ) बाल विनायक ठोसर   ब) त्र्यंबक बापूजी ठोंबरे

क) बापूजी त्र्यंबक ठोंबरे   ड) यापैकी नाही

६. निर्झर काय वाजवतात?

अ) सनई   ब) तबला   क) पखवाज   ड) तुतारी

७. 'आग आणि फुफाटा' ही कविता कोणाची आहे?

- अ) प्रजा दया पवार   ब) एकनाथ पाटील
क) वाहरू सोनवणे   ड) विंदा करंदीकर

८. 'शहर : एक उदास पोकळी' या कवितेतील नायकास काय सामावून घेत नाही?

- अ) शाळा   ब) कुटुंब   क) शहर   ड) मित्र

प्रश्न २ रा दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक) (८ गुण)

संत नामदेवांनी विठ्ठलभक्तीचे सांगितलेले महात्म्य थोडक्यात विशद करा?

किंवा

महात्मा फुले यांनी आपल्या कवितांमधून मानवता धर्माचे वर्णन कसे केले आहे, ते लिहा?

प्रश्न ३ रा दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक) (८ गुण)

विंदा करंदीकर यांनी 'झपताल' या कवितेत स्त्रिया दिवसभराच्या कामाचे वर्णन कसे केले आहे, ते लिहा?

किंवा

एकनाथ पाटील यांनी शहरात स्थिरावलेल्या तरुणाची घुसमट कशी मांडली आहे, याचा परामर्श घ्या?

प्रश्न ४ था. लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन) (८ गुण)

- १) निबंधाचे प्रकार विशद करा?
- २) निबंधलेखनासाठी कोणकोणत्या घटकांची आवश्यकता असते, ते लिहा?
- ३) निबंधलेखनातील भाषेचे महत्त्व स्पष्ट करा?

प्रश्न ५ वा. पुढीलपैकी कोणताही एक निबंध लिहा? (८ गुण)

- १) मी मुख्यमंत्री झालो तर?
- २) पर्यावरण संरक्षण : काळाची गरज
- ३) एका पुतळ्याचे मनोगत
- ४) माझा आवडता लेखक

Seat No.

B.A. (Part -I) (Semester- II) NEP

Examination : March/April, 2024

मराठी- आवश्यक अनुषंगिक निवड (शब्दसंहिता CGE-2)

शब्दसंहिता

Subject Code- 88360 / 71254

Day and Date : ..Saturday, 06/04/2024

Total Mark : 40

Time : ..2.30.p.m. to 4.30.p.m

सूचना :- १. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न १ ला योग्य पर्याय निवडा.

(८ गुण)

१. संत नामदेवांनी पतित पावन कोणास उद्देशून म्हटले आहे?

अ) जोतिबा   ब) खंडोबा   क) विठ्ठल   ड) महादेव

२. अनंत फंदी यांचा जन्म अहमदनगर जिल्ह्यातील कोणत्या गावी झाला?

अ) पाथर्डी   ब) पारनेर   क) संगमनेर   ड) शिर्डी

३. मानवाचा काय एक असल्याचे महात्मा फुले सांगतात?

अ) धर्म   ब) वंश   क) जात   ड) वर्ग

४. 'झपताल' ही कविता कोणाची आहे?

अ) बालकवी   ब) अनंत फंदी   क) विंदा करंदीकर   ड) एकनाथ पाटील

५. बालकवींचे पूर्ण नाव काय आहे?

अ) बाल विनायक ठोसर   ब) त्र्यंबक बापूजी ठोंबरे

क) बाल विनायक पाटील   ड) यापैकी नाही

६. वाहरू सोनवणे यांची कोणती वस्तू अश्रूंनी भिजून गेली आहे?

अ) कपडे   ब) गोधड   क) झोपडी   ड) चादर

७. 'आग आणि फुफाटा' ही कविता कोणाची आहे?

- अ) प्रज्ञा दया पवार   ब) एकनाथ पाटील
क) वाहरू सोनवणे   ड) विंदा करंदीकर

८. 'शहर : एक उदास पोकळी' या कवितेतील नायकास काय सामावून घेत नाही?

- अ) शाळा   ब) कुटुंब   क) शहर   ड) मित्र

प्रश्न २ रा दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)

(८ गुण)

संत नामदेवांनी विठ्ठलभक्तीचे सांगितलेले महात्म्य थोडक्यात लिहा.

किंवा

महात्मा फुले यांनी आपल्या कवितांमधून मानवता धर्म आणि संयम यांचे वर्णन कसे केले आहे, ते लिहा.

प्रश्न ३ रा दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)

(८ गुण)

वाहरू सोनवणे यांनी आदिवासी समाजाच्या व्यथा कशा रीतीने साकारलेल्या आहेत, ते लिहा.

किंवा

शहरात स्थिरावलेल्या तरुणाची घुसमट एकनाथ पाटील यांच्या कवितांमधून कशी व्यक्त होते, ते लिहा.

प्रश्न ४ था. लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)

(८ गुण)

- १) निबंधलेखनातील भाषेचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- २) निबंधलेखनासाठी कोणकोणत्या घटकांची आवश्यकता असते, ते लिहा.
- ३) निबंधाचे प्रकार विशद करा.

प्रश्न ५ वा. पुढीलपैकी कोणताही एक निबंध लिहा.

(८ गुण)

- १) मी पंतप्रधान झालो तर?
- २) आठवणीतील पाऊस
- ३) शेतकरी आत्महत्या : कारणे आणि उपाय
- ४) माझा आवडता लेखक

Seat No.

B.A. Part -I Semester - II Examination Oct. 2023

Marathi (Optional) (Paper- II)

NEP/C.B.C.S.

Course code – 3140/3129

अक्षरबंध

विद्याशाखीय विशेष गाभा (DSC-A13)

Sub. Code- 71262/88368

Day and Date : Monday 30 /10/2023

Time:- 10.30a.m. to 12.30 p.m.

सूचना – १) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक

२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात

Marks 40

प्रश्न १) योग्य पर्याय निवडा.

८ गुण

१) लोकनाथ यशवंत यांचा कोणता कवितासंग्रह हिंदी भाषेत अनुवादित झाला आहे ?

अ) जेरबंद.   ब) पुन्हा चाल करूया!

क) ऐलान.   क) यापैकी नाही

२) 'जिवाचा आटापिटा' या कवितेत कवीने कशावर भाष्य केले आहे?

अ) जात.   ब) धर्म

क) नोकरी.   ड) यापैकी नाही

३) कोणत्या कवितेत कुपोषित बालकाचे चित्रण आले आहे?

अ) भविष्य.   ब) राग

क) पर्यावरण.   ड) तडजोड

४) 'जीवन सुंदर आहे' कवितेतील आजीचे नाव काय आहे?

अ) लक्ष्मी.   ब) कमळा

क) वासंती.   ड) यापैकी नाही

५) 'तडजोड' कवितेत शहरातील मैत्री कशी जन्मते?

अ) रागातून.   ब) गरजेतून

क) प्रेमातून.   ड) मदतीतून

६) एडिसनने कशाचा शोध लावला?

- अ) रेडिओ.   ब) बल्ब
क) विमान.   ड) यापैकी नाही

७) 'सोन्याचा दात' या कवितेत कोणत्या समस्या चित्रित झाल्या आहेत?

- अ) कुपोषण.   ब) वेश्या
क) बालमजूर.   ड) सर्व

८) 'शेतमजूर' कवितेतील शेतमजूर कशावर प्रेम करतो?

- अ) जीवनावर.   ब) मृत्यूवर
क) खाण्यावर.   ड) यापैकी नाही

प्रश्न २) दीर्घोत्तरी प्रश्न.

८ गुण

'मुख्य प्रवाह' या कवितेत शहरी प्रवृत्तीवर कवीने कसे भाष्य केले आहे ते लिहा.

किंवा

'एका वृक्षाची गोष्ट' कवितेचा आशय लिहा.

प्रश्न ३) दीर्घोत्तरी प्रश्न.

८ गुण

'सोन्याचा दात' या कवितेतून कोणत्या सामाजिक समस्या चित्रित झाल्या आहेत?

किंवा

'शेतमजूर' कवितेचा आशय लिहा.

प्रश्न. ४) लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)

८ गुण

१) बातमीदाराकडे कोणते गुण असावेत ते लिहा.

२) वाचकांच्या पत्राचे महत्व लिहा.

३) नाटक परीक्षाणाची लेखनपद्धती लिहा.

प्रश्न. ५) लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)

८ गुण

१) पत्रलेखनाचे प्रकार लिहा.

२) ग्रंथालयासाठी पुस्तकाची मागणी करणारे पत्र लिहा

३) आकलन म्हणजे काय ते लिहा.

४) आकलनाच्या पातळ्या कोणत्या ते लिहा.

Seat No.	

**B.A. Part -I (Semester - II) NEP
Examination March/April 2024
Marathi (Optional)
NEP**

अक्षरबंध

विद्याशाखीय विशेष गाभा (DSC-A-13) (Paper- II)

Sub. Code- 71262/88368

Day and Date : Wednesday 03 /04/2024

Marks 40

Time : 02.30 pm to 04.30 pm

सूचना - १) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक

२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात

प्रश्न १) योग्य पर्याय निवडा

८ गुण

१) लोकनाथ यशवंत यांचा 'जेरबंद' हा कवितासंग्रह कोणत्या भाषेत अनुवादित झाला आहे?

क) मराठी

ब) हिंदी

क)उर्दू

ड) यापैकी नाही

२) 'जिवाचा आटापिटा' या कवितेत कवीने कशावर भाष्य केले आहे?

अ)धर्म

ब) जात

क)नोकरी

ड) यापैकी नाही

३) किती वर्षांचा बोन्साय पिंपळ कवीला भेट दिला?

अ) दहा

ब) बारा

क) पंधरा

ड) यापैकी नाही

४) कोणत्या कवितेत कुपोषित बालकांचे चित्रण आले आहे?

अ)राग

ब) भविष्य

क)पर्यावरण

ड) यापैकी नाही

५) 'तडजोड' कवितेत शहरातील भैत्री कशी जन्मते?

अ) रागातून

ब) प्रेमातून

क) गरजेतून

ड) यापैकी नाही

६) कोण मेंदूत कथकली करीत आहे?

अ) धर्म

ब) जात

क) भाषा

ड) यापैकी नाही

७) अनाथालयातील मुलांचे वर्णन कोणत्या कवितेत आले आहे?

अ) राग

ब) स्पर्श

क) सोन्याचा दात

ड) पर्यावरण

८) मार्कोनीने कशाचा शोध लावला?

अ) रेडिओ

ब) विमान

क) बल्ब

ड) यापैकी नाही

प्रश्न २) दीर्घोत्तरी प्रश्न

८ गुण

शहरी संस्कृतीत सतत 'तडजोड' करावी लागते याचे कवी लोकनाथ यशवंत यांनी 'तडजोड' कवितेत कसे दर्शन घडवले आहे ते लिहा.

किंवा

' भविष्य' कवितेचा आशय लिहा.

प्रश्न ३) दीर्घोत्तरी प्रश्न

८ गुण

अनाथालयातील मुलांचे भाव विश्व 'स्पर्श' या कवितेत कवीने कसे चित्रित केले आहे ते लिहा.

किंवा

'जन्म आईचा' कवितेचा आशय लिहा.

प्रश्न ४) थोडक्यात उत्तरे लिहा (तीन पैकी दोन)

८ गुण

१) बातमी म्हणजे काय ते लिहा.

२) अग्रलेखाचे महत्व आणि स्वरूप स्पष्ट करा.

३) चित्रपट परीक्षणाचे लेखन पद्धती लिहा.

प्रश्न ५) लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)

८ गुण

१) पत्र लेखनाचे प्रकार लिहा

२) मैत्रीण प्रथम श्रेणीत उत्तीर्ण झाल्याबद्दल अभिनंदन पत्र लिहा.

३) आकलन म्हणजे काय ते लिहा.

४) आकलनाच्या पातळ्या कोणत्या ते लिहा.

Seat No

BA Part I (Semester II) (NEP) (Winter) Examination October 2023

Hindi (Optional) (Paper II)

(D Sc -A14) Sub Code - 88371/71265

हिंदी गद्य साहित्य

Day & Date - Tuesday, 31/10/23

Total Marks :40

Time -10:30 am to12:30pm

सूचनाएँ - 1 सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

2 दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं।

प्रश्न 1 निम्नलिखित के कोष्ठक में दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए।

8

1 'जीवन और शिक्षण'निबंध के लेखक ----- हैं।

अ विनोबा भावे   ब बाबू श्यामसुंदर दास   क मोहन राकेश   ड शरद जोशी

2 'भगत की गत' ----- विधा है।

अ निबंध   ब व्यंग्य   क कहानी   ड रेखाचित्र

3 'फूटपाथ के कलाकार' में ----- कला का वर्णन है।

अ अभिनय   ब नृत्य   क संगीत   ड जेब काटने की

4 ----- ने गायों पर हो रहे अन्याय के खिलाफ आवाज उठाई ।

अ शामगाथ   ब शोभानाथ   क रामलाल   ड रामदास

5 सोमा बुआ----- निमंत्रण का इंतजार कर रही थी।

अ मुंडन   ब जन्मदिन   क विवाह   ड पुत्र जन्म उत्सव

6 चीफ ने माँ से ----- के गाँवों की दस्तकारी के बारे में पूछा था।

अ बंगाल   ब दिल्ली   क कलकत्ता   ड पंजाब

7 चीफ की दावत----- के घर थी ।

अ रामनाथ   ब शामनाथ   क सोमनाथ   ड हरिनाथ

8 सोमा बुआ के पति साल में ग्यारह महीने-----में रहते हैं।

अ केदारनाथ   ब काशी   क हरिद्वार   ड बनारस

प्रश्न 2 निम्नलिखित में से किन्हीं दो अवतरणों का ससंदर्भ स्पष्टीकरण कीजिए। **8**

1 आज की मौत कल पर ढकेलते ढकेलते एक दिन एसा आ जाता है कि उस दिन मरना ही पडता है ।

2 लगता है एसा युग आनेवाला है जब शिक्षा , विज्ञान , संस्कृति और साहित्य इनका केवल विज्ञापन- कला के लिए ही उपयोग रह जाएगा।

3 तरक्की यूँ ही हो जाएगी ? साहब को खुश रखूँगा ,तो कुछ करेगा , वरना उसकी खिदमत करनेवाले क्या थोडे हैं ?

प्रश्न 3 निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर टिप्पणियाँ लिखिए। **8**

1 शामनाथ की माँ

2 पंचलाइट की खरीदारी

3 रजिया का चरित्र चित्रण

प्रश्न 4 अ) सूरदास का चरित्र चित्रण कीजिए। **8**

अथवा

'फूटपाथ के कलाकार' का व्यंग्य स्पष्ट कीजिए।

ब) सोमा बुआ की स्वभावगत विशेषताएँ लिखिए। **8**

अथवा

'किसान के घर से' पाठ द्वारा आत्महत्या करनेवाले किसानों की व्यथा स्पष्ट कीजिए।

Seat No.	
----------	--

B.A Part-I (Semester-II) (NEP)

Examination March/April, 2024

HINDI (Optional)

DSC-A14: हिंदी गद्य साहित्य (Paper-II)

Subject Code: 88371/71265

Day and Date: Thursday, 04/04/2024

Marks: 40

Time: 2.30 pm to 4.30 pm

सूचनाएँ : 1. सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।

2. दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं ।

प्र.1. कोष्ठक में दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए । (8)

1. 'जीवन और शिक्षण' निबंध के लेखक ..... है ।
(विनोबा भावे / बाबू श्यामसुंदरदास / मोहन राकेश / शरद जोशी)
2. सूरदास के गुरु का नाम ..... है ।
(तुलसीदास / नाभादास / वल्लभाचार्य / रामानंद)
3. भगत जी अंत में ..... हो गए ।
(स्वर्गवासी / नरकवासी / पातालवासी / पृथ्वीवासी)
4. 'गोशाला, चारा और सरपंच' ..... रचना है ।
(निबंध / कहानी / व्यंग्य / संस्मरण)
5. .... पंचलाइट जलाना जानता था ।
(गोधन / सरदार / छडीदार / नायक)
6. 'अकेली' कहानी में ..... अकेली है ।
(माँ / राधा / सोमा बुआ / मन्नू)
7. रजिया ..... बेचती थी ।
(कपड़े / खिलौने / ठेकुएँ / चूड़ियाँ)

8. किसान के लिए .....का मतलब उसके माथे पर लिखी 'एक्सपायरी डेट' ।
(खेत / बैल / कर्ज / उत्सव)

प्र 2. निम्नलिखित में किन्हीं दो अवतरणों की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए। (8)

1. "जेबकतरे का कोई रूप नहीं होता । वह मानव रूप में होकर भी प्रेतों-सी हरकत करता है अर्थात् नज़र नहीं आता है और वह इस माने में देवता है कि वह यदि आप के साथ भी है तो भी आप उसे पहचान नहीं सकते ।"
2. "...देखते नहीं पंचलैट है ! बामनटोली के लोग ऐसे ही बात करते हैं । अपने घर की ढिबरी को भी बिजली-बत्ती कहेंगे और दूसरों के पंचलैट को लालटेन ।"
3. "हम समझे खेत पर गए होंगे काम से । जब बहुत देर तक नहीं लौटे, साढे ग्यारह बजने को आए , तब उनके छोटे भाई के साथ खेत में पहुँचे । जब तक हम पहुँचे वे खा चुके थे ...मुँह से झाग ही झाग ... पीड़ा से भरी अधमुंटी आँखे ।"

प्र 3. निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर टिप्पणियाँ लिखिए । (8)

1. 'गोशाला , चारा और सरपंच' के ज्वालाप्रसाद का चरित्र-चित्रण ।
2. 'अकेली' कहानी की सोमा बुआ की विशेषताएँ ।
3. 'किसान के घर से' यात्रा संवाद का उद्देश्य ।

प्र 4. निम्नलिखित दीर्घोत्तरी प्रश्नों में से 'अ' में से एक और 'ब' में से एक प्रश्न का उत्तर लिखिए ।

अ. 'सूरदास' निबंध के आधार पर कृष्ण-लीलाओं को स्पष्ट कीजिए । (8)

अथवा

'भगत की गत' व्यंग्य की कथावस्तु लिखिए ।

ब. 'चीफ की दावत' कहानी की कथावस्तु लिखिए । (8)

अथवा

'रजिया' का चरित्र चित्रण कीजिए ।

*****

Seat No.

B.A. Part -I Semester-II Examination October /Novembet2023

ECONOMICS (NEP)(C. B. C. S)

Indian Economy (Paper No. II) DSC-B17

Course Code: 3140

Sub. Code- 88382

Day and Date: Tuesday,7/11/2023

Total Marks :40

Time: - 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

सूचना: १. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न क्र.१ खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

5

1) भारत सरकारच्या अंदाजानुसार देशातील एकूण उपलब्ध जमिनीपैकी..... टक्के जमिनीची धूप होते.

अ) १० ब) २५ क) ५० ड) शून्य

2)भारतातील कृषी उत्पादकता कमी राहते कारण.....

अ) जमीन धरणा पद्धती ब) अपुरा पतपुरवठा क) अपुरे सिंचन ड)वरील सर्व

3)हरितक्रांतीचे यश..... आहे.

अ) अन्नधान्य उत्पादनात स्वयंपूर्णता ब)उत्पादकता वाढली
क) रोजगारात वाढ ड) वरील सर्व

4)शेती क्षेत्र आणि उद्योग यांचा विकास..... असतो.

अ) परस्पर पूरक ब) परस्पर विरोधी क) स्वतंत्र ड) यापैकी नाही

5) औद्योगिकीकरणामुळे लोकांची कर भरण्याची क्षमता.....

अ) कमी होते ब) स्थिर राहते क) वाढते ड) यापैकी नाही

प्रश्न 2 टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन).

15

अ) भारतातील कृषी अल्प उत्पादकतेची कारणे

आ)भारतात दुसऱ्या हरितक्रांतीची गरज

- इ) भारताचे १९९१ नंतरचे विदेशी गुंतवणूक धोरण
ई) १९९१ च्या औद्योगिक धोरणाची वैशिष्ट्ये
उ) भारतातील माहिती व तंत्रज्ञानाचे आर्थिक विकासातील योगदान

प्रश्न 3 खालीलपैकी दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

20

- अ) भारतीय हरितक्रांतीचे यशापयश सविस्तर लिहा.
आ) औद्योगिकीकरण म्हणजे काय? कुटीर व लघु उद्योगांच्या समस्या सविस्तर लिहा.
इ) भारतातील दळणवळण साधनांचे आर्थिक विकासातील महत्त्व सविस्तर लिहा.

Seat No.

B.A. Part -I Semester-II Examination March - April 2023

ECONOMICS - NEP

Indian Economy (Paper No. II) DSC-B17

Course Code: 3140

Sub. Code- 88382/71276

Day and Date: Saturday, 13/04/2024

Total Marks :40

Time: - 2.30.p.m. to 4.30. p.m.

सूचना:- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न क्र. 1. खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा. 5

१.भारताच्या एकूण निर्यातीमध्ये शेती क्षेत्राचा हिस्सा ----- इतका आहे.

अ)५० टक्के ब)५ टक्के क)१५ टक्के ड)२५ टक्के

२. भारत अमेरिकेकडून ----- ची आयात करित होता.

अ) साखर ब) गहू क) ज्वारी ड) तांदूळ

३.----- म्हणजे उत्पादनफलात बदल घडवून आणणारी प्रक्रिया होय.

अ)कृषी विकास ब)जागतिकीकरण क)औद्योगिकीकरण ड)यापैकी नाही

४. मोठ्या उद्योगांना सुट्टे भाग पुरविण्याचे कार्य करणाऱ्या उद्योगाला -----

उद्योग म्हणतात.

अ)कुटीर ब) अति लहान क) पूरक ड) मध्यम उद्योग

5. ---- क्षेत्राचा हिस्सा भारताच्या स्थूल राष्ट्रीय उत्पादनात वेगाने वाढत आहे.

अ) प्राथमिक ब) द्वितीय क) सेवा ड) उद्योग

प्रश्न क्र 2. टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन).

15

अ) शेतमाल किंमतीचे महत्त्व

आ) भारताचे 1991 पासूनचे औद्योगिक धोरण

इ) 1991 नंतरची भारतातील विदेशी गुंतवणूक धोरणे

ई) सेवा क्षेत्राचा अर्थ व भारतीय सेवा क्षेत्राची रचना

उ) भारतीय अर्थव्यवस्थेवर झालेले खाजगीकरणाचे परिणाम

प्रश्न क्र 3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

20

1) औद्योगिकीकरण म्हणजे काय? आर्थिक विकासात औद्योगिक धोरणाची आवश्यकता का असते ते सविस्तर लिहा.

2) माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्राचे भारतीय अर्थव्यवस्थेतील महत्त्व सविस्तर लिहा.

3) खाजगीकरण म्हणजे काय ते सांगून भारतीय अर्थव्यवस्थेवर झालेले खाजगीकरणाचे परिणाम सविस्तर लिहा.

Seat.No.

B.A.(Part- I) Semester- II (NEP) Examination, March. /April. - 2024
HISTORY (Paper- II) (DSC - B15)

'Polity, Society and Economy under the Marathas' (1600-1707)

Sub. Code:- 88380/71274

Day and Date:- Monday 15/4/2024

Total Marks: 40

Time:- 2.30 to 4.30 pm

सूचना : १. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न १. खालील दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (०५)

१ . शिवाजी महाराजांच्या अष्टप्रधान मंडळात..... हे न्यायाधीश होते .

अ. अण्णाजी दत्तो

ब. मोरो त्र्यंबक पिंगळे

क. दत्ताजी त्र्यंबक ड. निराजी रावजी

२. किल्ल्याच्या प्रमुखास ..... असे म्हटले जात.

अ. हवालदार

ब. सबनीस

क. कारखानीस

ड. फडणवीस

३. वारकरी संप्रदायाचे ..... हे आराध्यदैवत आहे.

अ. जोतिबा

ब. खंडोबा

क. विठ्ठल

ड. साईबाबा

४. 'ग्रामगोपक' या संज्ञेने..... यांना ओळखले जात असे.

अ. कुलकर्णी

ब. चौगुले

क. देशपांडे

ड. पाटील

५. छ शिवाजी महाराजांच्या हेर खात्याचा प्रमुख .....हा होता.

अ. येसाजी कंक

ब. हिरोजी फर्जद

क. नेताजी पालकर

ड. बहिर्जी नाईक

प्रश्न २. टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)

(१५)

1. छत्रपती शिवाजी महाराजांचे आरमार
2. शिवकालीन जमीन महसूल पद्धती
3. शिवकालीन देशमुख
4. कोल्हापूरचे महालक्ष्मी मंदिर
5. शिवकालीन खेडे

प्रश्न ३. दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही दोन)

(२०)

- अ) अष्टप्रधानमंडळाचे कार्य सांगून त्यांची वैशिष्ट्ये लिहा..
- ब) शिवकालीन शेती व शेती उत्पादनाची माहिती द्या .
- क) वारकरी संप्रदायाचे कार्य सविस्तर लिहा.

@@@

Seat
No.

Total No. of Pages : 02

**B. A. (Part – I) (Semester – II) (NEP) Examination November, 2023
PSYCHOLOGY**

Basic Principles of Psychology (Paper – II) (DSC – B20)

Subject Code: 88388

Course Code: 3140

Day and Date: Monday, 06/11//2023

Total Marks: 40

Time: 10.30 am to 12.30 pm

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.) 1 योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्ये पूर्ण करा. [05]

१. अभिजात अभिसंधानाचा प्रयोग ..... या प्राण्यावर करण्यात आला.
अ) उंदिर ब) मांजर
क) माकड ड) कुत्रा
२. शब्दकोडी किंवा संख्यांची कोडी सोडवत असताना ..... बुद्धीमत्तेचा वापर केला जातो.
अ) प्रवाही ब) भावनिक
क) स्फटीकसदृश्य ड) कृत्रिम
३. .... ही मनोर्लैंगिक विकासाची पहिली अवस्था आहे.
अ) गुदकामुकता ब) मुखकामुकता
क) शैशावस्था ड) सुप्तावस्था
४. .... या मानसशास्त्रज्ञाने प्रयत्न-प्रमाद ही पध्दती सांगितली.
अ) सिग्मंड फ्रॉईड ब) विल्हेम वुंट
क) एडवर्ड थॉर्नडाईक ड) गार्डन ऑलपोर्ट
५. माहितीची प्राथमिक व क्षणभरासाठी साठवण म्हणजे ..... स्मृती होय.
अ) वेदनिक ब) अल्पकालीन
क) दिर्घकालीन ड) घटनापर

प्र.) 2 टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) व्यावहारीक आणि भावनिक बुद्धीमत्ता
- ब) स्मरण प्रक्रिया
- क) प्रबलीकरण
- ड) आत्मचरीत्रात्मक स्मृती
- इ) प्रक्षेपण तंत्रे

प्र.) 3 अ) अध्ययनाचा अभिजात अभिसंधान या सिध्दांताबाबत चर्चा करा.

[10]

किंवा

ब) स्मृती म्हणजे काय ? दिर्घकालीन स्मृतीचे प्रकार स्पष्ट करा.

[10]

प्र.) 4 अ) संरक्षण यंत्रणा स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

ब) बुद्धीमत्तेच्या विविध सिध्दांताबाबत चर्चा करा.

[10]

-----xxx-----

Seat
No.

Total No. of Pages : 02

B. A. (Part – I) (Semester – II) (CBCS/NEP)

Examination March/April, 2024

PSYCHOLOGY

Basic Principles of Psychology (Paper – II) (DSC – B20)

Subject Code: 71282 / 88388

Course Code: 3129 / 3140

Day and Date: Friday, 12-04-2024

Total Marks: 40

Time: 02.30 pm to 04.30 pm

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.) 1 योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्ये पूर्ण करा. [05]

१. अभिजात अभिसंधानामध्ये ..... हा अनैसर्गिक उद्दिपक आहे.
अ) अन्न ब) घंटेचा आवाज
क) लाळ ड) वास
२. वेदनिक स्मृतीच्या साठवण क्षमतेच्या संदर्भात ..... यांनी अभ्यास केला.
अ) जॉर्ज मिलर ब) डॉ. सिगमंड फ्रॉईड
क) जे. बी. वॉटसन ड) जॉर्ज स्पॅलिंग
३. गार्डनर यांनी बुद्धीमत्तेचा ..... हा सिध्दांत मांडला.
अ) व्यावहारीक ब) भावनिक
क) बहुविध ड) व्दिघटक
४. फ्रॉईड यांच्यामते, चिंता ही व्यक्तीच्या ..... ला धोक्याचा संकेत आहे.
अ) अहम् ब) इदम्
क) पराहम् ड) यापैकी नाही
५. .... प्रबलक म्हणजे ज्यामुळे विशिष्ट प्रतिक्रिया पुन्हा पुन्हा घडून येते.
अ) शिक्षा ब) धनात्मक
क) प्रमाद ड) ऋणात्मक

प्र.) 2 टीपा लिहा. (कोणतेही तीन) [15]

- अ) वेदनिक स्मृती
- ब) ऑलपोर्ट यांचा गुणतत्व सिद्धांत
- क) अर्थपर जाळे
- ड) अध्ययनाची व्याख्या आणि वैशिष्ट्ये
- इ) प्रवाही आणि स्फटीकसदृश्य बुद्धीमत्ता

प्र.) 3 अ) अध्ययनाचा व्यापारात्मक/साधक अभिसंधान स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) स्मरण प्रक्रिया सांगून अल्पकालीन स्मृती स्पष्ट करा. [10]

प्र.) 4 अ) व्यक्तिमत्त्वाचा मनोविश्लेषण सिद्धांत स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) बुद्धीमत्ता मापन स्पष्ट करा. [10]

-----XXX-----

Seat No.

Total No. of Pages : 02

B.A. (Part I) (Semester II) (NEP) Examination October -2023

Human Geography (Paper -II) (DSC-B-24)

Subject Code: 88391

Day and Date : Friday, 03-11- 2023

Time : 10.30 am to 12.30 pm

Total Marks : 40

सूचना :

1. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
4. नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्रश्न 1. खालील प्रश्नासाठी दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

05

1. खालीलपैकी कोणती मानवी भूगोलाची शाखा नाही?
अ) राजकीय भूगोल   ब) आर्थिक भूगोल   क) प्राकृतिक भूगोल   ड) कृषी भूगोल
2. मैदानी प्रदेशात लोकसंख्या ..... आढळते .
अ) दाट   ब) मध्यम   क) विरळ   ड) यापैकी नाही
3. समुद्रकिनारी असलेल्या ग्रामीण वसाहतीत ..... हा प्रमुख व्यवसाय केला जातो.
अ) खाणकाम   ब) लाकूडतोड   क) कुंभारकाम   ड) मासेमारी
4. खालीलपैकी स्थलांतरीत शेतीचा प्रकार कोणता?
अ) झूम   ब) मिश्र   क) फळशेती   ड) यापैकी नाही
5. गुगल अर्थ वरती एखादा रस्ता दर्शवण्यासाठी ..... वापर करण्यात येतो.
अ) बिंदू   ब) रेषा   क) पॉलिगॉन   ड) यापैकी नाही

प्रश्न 2. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन)

15

1. मानवी भूगोलाच्या शाखा
2. स्थलांतराचे परिणाम
3. नागरी वसाहतींची कार्ये
4. मळ्याची शेती
5. गुगल अर्थ प्रणालीचे घटक

प्रश्न 3. खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणत्याही दोन)

20

1. मानवी भूगोलाची व्याख्या सांगून मानवी भूगोलाचे महत्व स्पष्ट करा.
2. स्थलांतराचे प्रकार स्पष्ट करा.
3. शेतीच्या नैसर्गिक समस्या स्पष्ट करा.

Seat No.

Total No. of Pages : 02

B.A. (Part I) (Semester II) (CBCS) Examination October - 2023

Human Geography (Paper –II) (DSC-B-24)

Subject Code:71285

Day and Date :Friday,03-11-2023

Time :10.30 am to 12.30 pm

Total Marks : 50

सूचना : 1.सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

- 2.उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3.आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
- 4.नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्रश्न 1. खालील प्रश्नासाठी दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा .

10

1.खालीलपैकी कोणती मानवी भूगोलाची शाखा आहे?

- अ) भूगर्भ शास्त्र   ब) प्राकृतिक भूगोल   क)हवामानशास्त्र   ड) राजकीय भूगोल

2. मानवी भूगोलात ..... हा घटक अभ्यासाचा केंद्रबिंदू मानला जातो.

- अ)प्राकृतिक घटक   ब)मानव   क)पृथ्वी   ड) यापैकी नाही

3.लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांत ..... यांनी मांडला.

- अ)रॉटझेल्   ब)रिटर   क) नॉटस्टाईन   ड) डेव्हीस

4.लोकसंख्येचे स्थलांतर हे ..... या प्रमुख उद्देशाने केले जाते.

- अ)सामाजिक   ब)आर्थिक   क) सुरक्षितता   ड) यापैकी नाही

5.खालीलपैकी कोणता प्राकृतिक घटक लोकसंख्या वितरणावर परिणाम करतो.

- अ)नागरीकरण   ब)वाहतूक   क)भांडवल   ड) हवामान

6.जेथे अनेक दिशांनी रस्ते एकत्र मिळतात तेथे .....वसाहत निर्माण होते.

- अ)ताराकार   ब)वर्तुळाकार   क)बाणाकार   ड) यापैकी नाही

7. ग्रामीण वसाहतीत प्रामुख्याने कोणत्या स्वरूपाचे व्यवसाय चालतात ?

अ) प्राथमिक   ब) द्वितीय   क) तृतीयक   ड) चतुर्थक

8. खालीलपैकी ..... हे नगर शैक्षणिक केंद्र म्हणून ओळखले जाते.

अ) सांगली   ब) पुणे   क) चंद्रपूर   ड) भंडारा

9. मळ्याच्या शेतीत ..... हे महत्वाचे पीक आहे.

अ) गहू   ब) चहा   क) ज्वारी   ड) मका

10. जमिनीची धूप ही शेतीची ..... समस्या आहे.

अ) सामाजिक   ब) आर्थिक   क) नैसर्गिक   ड) यापैकी नाही

प्रश्न 2. खालील सहा पैकी चार टीपा लिहा

20

1. मानवी भूगोलाचे महत्व
2. माल्थसचा लोकसंख्या सिद्धांत
3. स्थलांतराचे परिणाम
4. नागरी वसाहतीची कार्ये
5. स्थलांतरीत शेती
6. कृषी आर्थिक समस्या

प्रश्न 3. अ) मानवी भूगोलाची व्याख्या सांगून व्याप्ती स्पष्ट करा.

10

किंवा

ब) लोकसंख्या वितरणावर परिणाम करणारे आर्थिक घटक स्पष्ट करा .

प्रश्न 4. अ) नागरीकरणावर परिणाम करणारे आर्थिक व सांस्कृतिक घटक स्पष्ट करा.

10

किंवा

ब) कृषीवर परिणाम करणारे भौगोलिक घटक स्पष्ट करा.

Seat No.

Total No. of Pages : 02

B.A. (Part I) (Semester II) (NEP) Examination March/April -2024

GEOGRAPHY

DSC-B-24 : Human Geography (Paper –II)

Subject Code: 88391/71285

Day and Date : Monday, 08-04-2024

Time : 2.30 pm to 4.30 pm

Total Marks : 40

सूचना :

1. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
4. नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्रश्न 1. खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

05

1. खालीलपैकी ..... ही मानवी भूगोलाची शाखा आहे.
अ) भूगर्भशास्त्र   ब) लोकसंख्या भूगोल   क) हवामानशास्त्र   ड) सागरशास्त्र
2. खालीलपैकी ..... प्रदेशात लोकसंख्या जास्त आढळते.
अ) पर्वतीय   ब) पठारी   क) मैदानी   ड) यापैकी नाही
3. जेथे अनेक दिशांनी रस्ते एकत्र मिळतात तेथे ..... वसाहत निर्माण होते.
अ) ताराकृती   ब) रेषाकृती   क) वर्तुळाकृती   ड) त्रिकोणाकृती
4. .... ही कृषीची नैसर्गिक समस्या आहे.
अ) भांडवल   ब) वाजारपेठ   क) वारसाहक्क   ड) अवकाळी पाऊस
5. गुगल अर्थ वरती एखादा तलाव दर्शवण्यासाठी ..... वापर करण्यात येतो.
अ) बिंदू   ब) रेषा   क) पॉलिगॉन   ड) यापैकी नाही

प्रश्न 2. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन)

15

1. मानवी भूगोलाचे महत्व
2. स्थलांतराचे प्रकार
3. ग्रामीण वसाहतींची कार्ये
4. सखोल उदरनिर्वाह शेती
5. गुगल अर्थ संकल्पना

प्रश्न 3. खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणत्याही दोन)

20

1. मानवी भूगोलाची व्याख्या सांगून मानवी भूगोलाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
2. नागरीकरणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा .
3. शेतीवर परिणाम करणारे प्राकृतिक घटक स्पष्ट करा.

Seat No .

B A .(Part - I) (Semester II)Examination Oct - 2023

HOME SCIENCE Paper No. II

DSC-B25 : Resource Management

Sub.Code : 88390

Day and Date : Friday 3/11/2023
Time : 10.30.am to 12.30pm

Total Marks : 40
Marks Obtained

प्र 1. योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

[05]

1) -----हे सामुदायिक संसाधन आहे.

- अ) पैसा   ब) शक्ती
क) मालमत्ता   ड) पोस्ट ऑफिस

2) वेळ हे----- संसाधनाचे उदाहरण आहे

- अ) मानवीय   ब) अमानवीय
क) भौतिक   ड) सर्व

3) जे मुल्यांकन अत्यंत प्रासंगिक आणि व्यक्ती परक असते त्याला -----असे म्हणतात.

- अ) विशिष्ट मुल्यांकन   ब) स्व मुल्यांकन
क) सर्व साधारण   ड) या पैकी नाही

४) निर्णय प्रक्रिया जेव्हा एखादी-----सोडवण्याची असते

- अ) मूल्य   ब) समस्या
क) स्तर   ड) सर्व

५) ----- हे सामुदायिक संसाधन आहे

- अ) पैसा   ब) शक्ती
क) मालमत्ता   ड) पोस्ट ऑफिस

प्रश्न क्र. 2 खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

[20]

- 1) संसाधनाची व्याख्या लिहून वर्गीकरण लिहा आणि दोन मानवीय संसाधन स्पष्ट करा .
- 2) व्यवस्थापनाचा अर्थ व संकल्पना स्पष्ट करा.
- 3) वेळेच्या व्यवस्थापनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न क्र .3 टिपा लिहा(कोणतेही 3)

[15]

- 1) मूल्याची व्याख्या व वर्गीकरण
- 2) निर्णय प्रक्रियेचे महत्त्व
- 3) संसाधनांचे वर्गीकरण निर्णय
- 4) नियोजनाचे फायदे
- 5) मूल्यांकनाचे प्रकार

*****

Seat No.

**B.A. (Part-I) (Semester-II) NEP
Examination, March/ April -2024
Home Science (optional)
DSC-B25 (RESOURCE MANAGEMENT) (Paper II)
Subject Code-88390/71284**

Day and Date:- Monday 08/04/2024

Total Marks:- 40

Time:-2.30pm to 4.30

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

३) आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.

प्र. १) खालील पैकी योग्य पर्याय निवडा.

[५]

१) पूर्वी केलेल्या उपक्रमांच्या परिणामाचे परीक्षण करणे म्हणजे ----- होय.

१) नियोजन   २) नियंत्रण   ३) मूल्यांकन   ४) स्तर

२) ----- प्रक्रियेमुळे कमीत कमी साधने खर्चून जास्तीत जास्त ध्येय प्राप्ती होते.

१) व्यवस्थापन   २) मूल्ये   ३) स्तर   ४) यापैकी नाही

३) ----- हा व्यवस्थापनाचा प्रेरक घटक आहे.

१) मूल्ये   २) ध्येय   ३) स्तर   ४) वरील सर्व

४) सर्व अमानविय साधनांना ----- मर्यादा असतात.

१) गुणात्मक   २) परिमाणात्मक   ३) कायम   ४) तात्पुरत्या

५) कोडी सोडवणे ही ----- रित्या फावला वेळ घालविण्याची क्रिया

१) निष्क्रिय   २) सक्रिय   ३) नकारात्मक   ४) ऋणात्मक

प्र. २ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[२०]

1) साधनसंपत्तीची व्याख्या सांगून वर्गीकरण करा मानवीय साधनसंपत्तीवर सविस्तर लिहा.

2) कौटुंबिक अंदाजपत्रकाची व्याख्या लिहा. व त्याच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.

3) मूल्यांचा अर्थ स्पष्ट करून वर्गीकरण सविस्तर लिहा.

प्र. ३ टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[१५]

1) सामुदायिक सोयी व भौतिक वस्तु

2) निर्णय प्रक्रिया

3) नियंत्रण

4) वेळेचे वर्गीकरण

5) ध्येयाचे वर्गीकरण

***

Seat No.

बी. ए. भाग १ - सत्र परीक्षा : २ नोव्हेंबर/डिसेंबर २०२३

विषय - वैज्ञानिक पद्धती (पेपर क्र.२)

(NEP-88358) (CBCS -71252)

वार : गुरुवार,

दिनांक : ०२/११/२०२३

एकूण गुण : ४०

वेळ : १०.३० ते १२.३०

सूचना: १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न १:- योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

०५

१) घटनाघटनातील परस्परसंबंधाविषयी केलेल्या अंदाजास ----- म्हणतात

अ) निरीक्षण   ब) प्रयोग   क) अभ्युपगम   ड) उपपादन

२) 'नेहमी खरे बोलावे' हा ----- प्रकारचा नियम आहे.

अ) आदर्शवादी   ब) सरकारी   क) निसर्ग   ड) सामाजिक

३) ----- हे विज्ञानाचे अंतिम ध्येय आहे.

अ) विश्लेषण   ब) निरीक्षण   क) सामान्यीकरण   ड) उपपादन किंवा साष्टीकरण

४) एड्स ----- मुळे होतो.

अ) जीवाणू   ब) विषाणू   क) बुरशी   ड) कीटक

५) संगणकाचा शोध ----- शास्त्रज्ञाने लावला.

अ) न्यूटन   ब) एडिसन   क) चार्लस डार्विन   ड) चार्लस बॅबेज

प्रश्न: २. कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा

१५

अ) अभ्युपगमाची प्रचिती

ब) नियमाचे प्रकार

क) वैज्ञानिक उपपादनाचे प्रकार

ड) पर्यावरणाचा समतोल.

ई) हार्डवेअर व सॉफ्टवेअर

३. कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा

२०

अ) उचित अभ्युपगमाच्या अटी स्पष्ट करा

ब) निसर्ग नियमाचे प्रकार स्पष्ट करा

क) संगणकांच्या विविध क्षेत्रातील उपयोगाची चर्चा करा

प्र.) 2 टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) वैज्ञानिक दृष्टीकोनाचे महत्त्व
- ब) पर्यावरणीय समतोल
- क) सिद्धांत कल्पना किंवा अभ्युपगमाची प्रचिती
- ड) एडस् होण्याची कारणे
- इ) संगणकाचे भाग

प्र.) 3 सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- अ) अभ्युपगमाची व्याख्या सांगून युक्त अभ्युपगमाच्या अटी स्पष्ट करा.
- ब) निसर्ग नियमांचे प्रकार स्पष्ट करा.
- क) संगणकाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

-----xxx-----

B.A. Part -I (Sem- II), (NEP) Examination Oct, 2023

Subject Name: Yoga & Physical Management Skill

Sub. Code: 89349

Day and Date: Thursday, 09/11/2023

Time: 10.30 am to 12.30 pm

Marks Obtained	
Max Marks	
Examiner's Signature	
Seat Number	

Total Marks: 50

Instruction: 1) All questions compulsory

2) Figures to the right indicate full marks

3) Each Question carries 2 Marks

१. .... म्हणजे अशी स्थिती की जी आपल्याला चांगले दिसण्यासाठी चांगले वाटण्यासाठी व उत्तम काम करण्यासाठी मदत करते.

१) सुदृढता २) शक्ती ३) थकवा ४) स्नायू

२. शारिरीक सुदृढतेमध्ये शरीरातील हृदय, फुफ्फुस आणि .... यांच्या कामगिरीचा समावेश होतो.

१) सुदृढता २) स्थिती ३) थकवा ४) स्नायू

३. टारगेट हार्ट रेट झोनमुळे तुम्ही .... करताना सुरुवातीला किती संहतीने करण्याची गरज आहे हे कळते.

१) ऑक्सिजन २) वजन उतरविणे ३) व्यायाम ४) हृदय

४. .... हे सूत्र हार्ट रेट झोन मोजण्याचे प्रसिद्ध सूत्र आहे.

१) ऑक्सिजन २) व्यायाम ३) कार्बोनेन ४) हृदय

१) बँकक २) दंड ३) शयनस्थिती ४) विपरीत शयनस्थिती

१८. बसून कसवयाच्या आसनांना ..... स्थितीतील आसन असे म्हणतात.

१) यम २) नियम ३) आसन ४) प्राणायाम

१७. होत व पायांची विशेष अशी स्थिती म्हणजे ..... होय

१) विस्मरण २) स्मरणशक्ती ३) ताण ४) यापैकी नाही

१६. योगासनार्थक ..... मध्ये वृद्धी होण्यास मदत होते.

१) यम २) नियम ३) आसन ४) प्राणायाम

१५. रक्तवाहिन्या यांची कार्यक्षमता सुधारते.

१५. मूकं पाणवार्प्या शरीरामध्ये सर्वत्र संचार होवून फुफ्फुसे, हृदय, मूत्र,

१) व्यायाम २) योगासन ३) निम ४) यापैकी नाही

सांध्युत्थी कमी होण्यास मदत होते.

१४. मूकं सांध्याच्या होलचाली अधिक चांगल्या पद्धतीने होऊन

१) लवचिक २) ताठर ३) सडपातळ ४) यापैकी नाही

१३. योगासन आणि प्राणायामार्थक शरीर ..... आणि सहज बनते.

१) यम २) प्राणायाम ३) आसन ४) समाधी

१२. अष्टांग योगात सर्वात पहिले अंग..... आहे.

१) यम २) प्राणायाम ३) आसन ४) समाधि

११. अष्टांग योगात सर्वात श्रेष्ठचे अंग..... आहे.

१) पंचांग योग २) अष्टांग योग ३) षट्सांग योग ४) यापैकी नाही

१०. योगाची मुख्य आठ अंगे आहेत. त्यांना ..... असे म्हटले जाते.

१) २५०० २) १००० ३) ९०० ४) यापैकी नाही

९. सूर्यार ..... वर्षापूर्वी महर्षी पतंजली यांनी योगसूत्राची रचना केली.

१) सूर्यतारा २) व्यायाम ३) योग ४) यापैकी नाही

८. .... हे केवळ व्यायाम प्रकार नसून ती एक संपूर्ण जीवन पद्धती आहे.

१) लॅज वेट, २) फोर्स ३) रेझिस्टन्स ट्रेनिंग ४) वेट

सहभागी होणे.

७. मसल स्ट्रेन्थ वाढविण्याचा सर्वोत्तम उपाय म्हणजे ..... कार्यक्रमाल

१) स्ट्रेन्थ २) फोर्स ३) नट्रिज ४) वेट

शकता.

६. मस्कुलर इन्ड्यूरन्स म्हणजे न शकता तुम्ही किती वेळ दालघाल करू

१) ऑक्सिजन २) व्यायाम ३) कार्बोनेन ४) हाई

५. MHR म्हणजे मॅक्सिमम..... रेट

१९. उभे राहून करावयाच्या आसनांना ..... स्थितीतील आसने असे म्हणतात.

१) बैठक २) दंड ३) शयनस्थिती ४) विपरीत शयनस्थिती

२०. पाठ जमिनीवर टेकवून करावयाच्या आसनांना ..... स्थितीतील आसने
असे म्हणतात.

१) बैठक २) दंड ३) शयनस्थिती ४) विपरीत शयनस्थिती

२१. पोट जमिनीवर टेकवून करावयाच्या आसनांना ..... स्थितीतील आसने
असे म्हणतात.

१) बैठक २) दंड ३) शयनस्थिती ४) विपरीत शयनस्थिती

२२. भुजंगासन ..... स्थितीतील आसन आहे.

१) बैठक २) दंड ३) शयनस्थिती ४) विपरीत शयनस्थिती

२३. सर्वांगासन ..... स्थितीतील आसन आहे.

१) बैठक २) दंड ३) शयनस्थिती ४) विपरीत शयनस्थिती

२४. गरुडासन ..... स्थितीतील आसन आहे.

१) बैठक २) दंड ३) शयनस्थिती ४) विपरीत शयनस्थिती

२५. सिंहासन ..... स्थितीतील आसन आहे.

१) बैठक २) दंड ३) शयनस्थिती ४) विपरीत शयनस्थिती

B.A. NEP 2020, Part –I (Sem. II), Examination April, 2024

Subject Name: Constitution of India & Local
Self Government
Sub. Code: 89349
Day and Date: Tuesday, 16/04/2024
Time: 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Marks Obtained	
Total Marks	50
Examiner's Signature	
Seat Number	
Student's Signature	
Tr. Supervisor Sign	

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक.

२) प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण

१) .....रोजी भारतीय राज्यघटनेचा सरनामा मान्य करून त्यासंबंधी कायदा करून तो स्वीकारण्यात आला.

अ) २६ नोव्हेंबर १९४९   ब) १५ ऑगस्ट १९४७

क) २६ जानेवारी १९५०   ड) यापैकी कोणतेही नाही

२) राज्यघटनेची उद्दिष्टे, ध्येये सारांश रूपाने सांगणाऱ्या उद्देशपत्रिकेला .....या नावाने संबोधण्यात येते.

अ) जाहीरनामा   ब) सरनामा

क) हुकूमनामा   ड) लोकनामा

३) 'भारतीय राज्यघटनेचे तत्वज्ञान सांगणारी ती एक राजकीय कुंडली आहे' असे .....यांनी म्हटलेले आहे.

अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर   ब) श्री. कन्हैलाल मुन्शी

क) एम. व्ही. पायली   ड) प्रो. अर्नेस्ट बार्कर

४) भारतीय राज्यघटनेच्या .....विभागात मुलभूत अधिकार देण्यात आलेले आहेत.

अ) सातव्या   ब) दुसऱ्या

क) तिसऱ्या   ड) पहिल्या

५) घटनात्मक उपायाचा अधिकार भारतीय राज्यघटनेच्या कलम .....मध्ये स्पष्ट केलेला आहे.

अ) ३१   ब) ३२

क) ५१   ड) ५१-क

६) घटनानिर्मितीचे कार्य ..... वर्षे ..... महिने ..... दिवस चालले.

अ) २ वर्षे ११ महिने १८ दिवस

ब) २ वर्षे १० महिने १८ दिवस

क) २ वर्षे १० महिने ४५ दिवस

ड) १ वर्षे ११ महिने १८ दिवस

७) ग्रामपंचायतीचा राजकीय प्रमुख ..... हा असतो.

- अ) सरपंच
ब) ग्रामसेवक
क) सभापती
ड) यापैकी नाही

८) उपराष्ट्रपती.....या गृहाचा पदसिद्ध अध्यक्ष असतो.

- अ) राज्यसभा
ब) लोकसभा
क) विधानसभा
ड) विधान परिषद

९) लोकसभेचे पहिले सभापती .....हे होते.

- अ) जी. व्ही. मावळंकर
ब) एम. ए. अय्यंगार
क) नीलम संजीव रेड्डी
ड) बलराम जाखर

१०) राज्यसभेत .....सदस्यांची साहित्य, कला, शास्त्र, शेती, समाजसेवा या क्षेत्रातील कुशल, तज्ज्ञ, अनुभवी व्यक्तींची राष्ट्रपतीकडून निवड होते.

- अ) ६
ब) १२
क) १८
ड) यापैकी एकही नाही

११) महान्यायवादी यांची नियुक्ती .....कडून होते.

- अ) पंतप्रधान
ब) राष्ट्रपती
क) जनता
ड) यापैकी एकही नाही

१२) मूळ भारतीय संविधानात .....कलमे आहेत.

- अ) २५०
ब) ३५०
क) ३६५
ड) ३९५

१३) भारत हे.....राज्य आहे.

- अ) धर्माधिष्ठित
ब) धार्मिक
क) धर्मनिरपेक्ष
ड) धर्मबाह्य

१४) भारताने .....शासनपद्धती स्विकारलेली आहे.

- अ) संसदीय
ब) अध्यक्षीय
क) संमिश्र
ड) सर्वकष

१५) भारतीय राज्य संघराज्यात्मक वाटत असले तरी प्रत्यक्षात ते.....स्वरूपाचे आहे.

- अ) एकात्मक   ब) विदल
क) संमिश्र   ड) सर्वकष

१६) भारतीय घटनेने .....वय पूर्ण असणाऱ्या प्रत्येक स्त्री-पुरुष नागरिकाला प्रौढ मताधिकार दिला आहे.

- अ) १८ वर्षे   ब) २१ वर्षे
क) २१ वर्षे   ड) २५ वर्षे

१७) सद्या भारतीय राज्यघटनेला.....परिशिष्टे जोडण्यात आलेली आहेत.

- अ) १०   ब) १२
क) १४   ड) १५

१८) नागरिकांच्या मुलभूत अधिकारांच्या संरक्षणासाठी भारतीय राज्यघटनेच्या .....व्या कलमात तरतूद केलेली आहे.

- अ) १७   ब) १९
क) ३२   ड) ३७

१९) .....घटनादुरुस्तीद्वारे भारतीय घटनेच्या विभाग ४ मधील ५१-क या कलमांत दहा मुलभूत कर्तव्यांचा समावेश केलेला आहे.

- अ) ७ व्या   ब) ४२ व्या
क) ६१ व्या   ड) ८४ व्या

२०) आयरलंड, ब्रह्मदेश, स्पेन इत्यादी देशांच्या राज्यघटनातील .....यांचा विचार करून ती स्विकारलेली आहेत.

- अ) मुलभूत कर्तव्ये   ब) मार्गदर्शक तत्वे
क) नीतितत्वे   ड) आर्थिक तत्वे

२१) १९७८ साली ४४ व्या घटनादुरुस्तीने मुलभूत अधिकारांच्या यादीतील .....अधिकार रद्द करण्यात आलेला आहे.

- अ) स्वातंत्र्याचा   ब) मालमत्तेचा
क) धार्मिक   ड) राजकीय

२२) भारतीय घटना परिषदेचे अध्यक्ष .....हे होते.

अ) पंडित जवाहरलाल नेहरू

ब) सरदार वल्लभभाई पटेल

क) डॉ. राजेंद्र प्रसाद

ड) डॉ. सच्चिदानंद सिन्हा

२३) भारतीय घटना मसुदा समितीचे अध्यक्ष .....हे होते.

अ) टी. टी. कृष्णाम्माचारी

ब) डॉ. राजेंद्रप्रसाद

क) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

ड) के. एम. मुन्शी

२४) कायद्यासमोर सर्वांना समानतेने वागविले जाईल असे भारतीय घटनेच्या ..... व्या

कलमात म्हटले आहे.

अ) १४

ब) १९

क) २९

ड) ३२

२५) राज्यसभा या वरिष्ठ गृहात ..... सभासद असतात.

अ) २५०

ब) २२०

क) ५५०

ड) १००

